

Pääallystö- lehti

5/2017 LOKAKUU

Kyberturvallisuuden
panostetaan

4

Edustajakokous lähestyy

14

*Suomi
Finland*
100

SUOMEN ALIUPSEERI 1930-44,
ASEMIEN 1945,
SAULI 1946-53,
ALIUPSEERI 1954-74,
TOIMIUPSEERI 1974-89.

PÄÄLYSTÖLIITON ÄÄNENKANNATAJA

87. vuosikerta
ilmestyy 6 kertaa vuodessa.
ISBN 0788-8554

PÄÄLYSTÖLEHTI 2017,

aineisto- ja ilmestymispäivät
numero aineisto ilmestyy
6 24.11. 13.12.

Aineiston voi toimittaa päätoimit-
tajalle tai toimitussihteerille alla
oleviin sähköpostiosoitteisiin. Toi-
mitus päättää julkaisukynnyksestä.
Kirjoittajat vastaavat omista kirjoit-
uksistaan.

TOIMITUS:

Laivastokatu 1 b
00160 HELSINKI

PÄÄTOIMITTAJA:

Juha Susi
Puh. 040 301 9294
juha.susi@paallystoliitto.fi

TOIMITUSSIHTEERI:

Samuli Vahteristo
Puh. 050 561 1455
samuli.vahteristo@pp1.inet.fi

VAKITUISET AVUSTAJAT:

Marko Jalkanen
Puh. 040 301 9295
marko.jalkanen@paallystoliitto.fi
Antti Kymäläinen
Puh. 040 828 2758
antti.kymalainen@kolumbus.fi
Jukka Mäkinen
Puh. 050 594 4613
jukka.makinen@paallystoliitto.fi
Arto Penttinen
Puh. 050 443 1409
arto.penttinen@paallystoliitto.fi
Matti Vihurila
Puh. 040 518 6672
matti.vihurila@hotmail.fi

OSOITTEENMUUTOKSET:

Puh. 040 301 9290
toimisto@paallystoliitto.fi

Taitto: Simo Nummi 040 532 5815
simo.nummi@mainosnummi.inet.fi

Painotalo Eura Print Oy

VAKIOPALSTAT

EDUSTAJAKOKOUS
LÄHESTYY. MUISTA
ILMOITTAUTUA.

- 4** Tiedustelulainsäädäntö puntarissa
- 7** Halpuutetaaanko maanpuolustustakin?
- 8** Sotilaallisen harjoituksen maksuperusteita tulkitaan väärin
- 9** Matkavahinkoturva uudistuu
- 11** Rajan yhteistyöryhmiin muutoksia
- 13** Jaakko Levästä uusi pääluottamusmies
- 14** Henkilövalintojen ehdokasasettelu selkiytyy
- 18** Eläke-extra
- 21** Vuosilomapäivien korvaaminen
- 22** Rauhaa turvataan tarvittaessa ilman aseitakin
- 23** Henkilöstöala työkenttänä
- 26** Koiranelämää yli kolme vuosikymmentä
- 28** Suomi 100 – Lainsuojattomat työaikalain piiriin

Kannen kuva: Mikko Perón
Puolustusvoimat panostaa kyberuhkiin.

Syksyn sävel- asiantuntijavastuuta osaajille

Päällystöliitto, hallinnonalat, virastot ja järjestömaailma ovat loppuvuoden aikana suurten päätösten äärellä. Liiton edustajakokouksen tulee myös linjata toiminnalliset ja järjestölliset tavoitteet tulevalle toimintakaudelle 2018 – 2021. Vaikka henkilövalinnat ovat kiinnostavia kysymyksiä, niin todellisuudessa jäsenistön tulee ensiksi valita ”Liiton linja” ja sitten sopivimmat henkilöt sitä toteuttamaan.

Kasvavat valmiusvaatimukset, kansainvälisen toiminnan laajentuminen ja suorituskykyhankkeet vaativat henkilöstöltä entistä enemmän sidonnaisuutta työhön ja kasvattavat yksilön työn kuormittavuutta. Näihin kysymyksiin Päällystöliiton on strategiallaan vastattava. Tarkastelua tulee tehdä erityisesti henkilöstövaikutusten osalta huomioiden jäsenprofiili, koulutus ja kokemuksen kautta hankittu laaja-alainen osaaminen. Virastotyöntekijöiden tulee viimeistään nyt lunastaa ne juhlapuheissa annetut lupaukset opistoupseeriston arvostuksesta erityisesti kokemusta vaativien asiantuntijatehtävien osalta. Tehtäviä täytettäessä on lopetettava keskustelut, jotka alkavat fraasilla ”opistoupseeripoistuman johdosta ...”. Opistoupseeristoa on virastojen palveluksessa nykytiedolla vähintään vuoteen 2037 saakka eli ainakin 20 vuotta, joten osaamista on hyödynnettävissä vielä pitkään mm. kehityshankkeissa ja muissa laajaa kokemusta edellyttävissä tehtävissä.

Järjestömaailma elää osaltaan muutoksessa palkansaajajärjestöjen yhdistymisen eli ”UK-hankkeen” kaaduttua. Liitot ja järjestöt asemoituvat uudelleen, ja tässä valossa Päällystöliiton tulee osallistua aktiivisesti vaikuttamiseen Akava-yhteisössä. Liiton jäsenmäärän pieneneminen tulee kompensoida muilla toimilla, joista hyviä esimerkkejä ovat yhteistyö UNK:n (Upseerien ammattijärjestöjen neuvottelukunta), VAKAVA:n ja JUKO:n eri toimielimissä. Päällystöliiton järjestöllinen asema on nykyisellään hyvässä iskussa ”Koppalakkiunioni”-yhteistyön (Päällystöliitto, Upseeriliitto ja Suomen Poliisijärjes-

töjen Liitto) kautta, mutta myös uusia yhteistyön muotoja on syytä harkita tulevalla toimintakaudella. Päällystöliitolle on etua siitä, että toimimme tiiviissä yhteistyössä muiden sotilasjärjestöjen kanssa riippumatta keskus- ja pääsopijajärjestöistä, sillä ns. paikallinen sopiminen tulee ulottamaan lonkeronsa myös julkisen sektorin neuvottelutoimintaan. Turvallisuusalojen merkitys tulee jatkossa kasvamaan valtiosektorin neuvottelupöydissä, ja tässä kehityksessä meidän on oltava mukana em. yhteistyön kautta. Seuraavan toimintakauden aikana on ryhdyttävä tarkastelemaan myös liiton omaa järjestöllistä rakennetta ja jäsenpalvelujen toteuttamistapaa, sillä ikuisesti nykyisillä rakenteilla ja toiminnoilla ei edunvalvontaa ole järkevää hoitaa. Kaikissa tarkasteluissa tuleekin muistaa liiton keskeisin olemassaolon edellytys – jäsenistön edunvalvontatyö! Paljon on vielä tehtävää myös nykyisellä hallinnolla virastoissamme. VES-neuvottelut käynnistynevät vielä tämän vuoden puolella myös julkisella sektorilla, ja sitä ennen olisi hyvä saada aikaiseksi tarkentava virka- ja työehtosopimus koskien kansainvälistä avunantoa, sillä asian ottaminen mukaan varsinaisiin VES-neuvotteluihin ei liene kenenkään etu. Päällystöliiton ja työnantajien tulee saattaa voimaan tehtyjen ja tulevien henkilövalintojen edellyttämät päätökset hyvissä ajoin ennen vuodenvaihdetta ja samalla saattaa voimaan neuvottelutoiminnan kehittämiseen sekä jatkuvuuteen tähtäävät prosessit. Henkilövaihdokset ja uudet haasteet eivät saa pysäyttää hyvin toimivia prosesseja, vaan ne tulee kokea ja nähdä myös mahdollisuuksina.

Edustajakokoukseen valmistautuessa kannattaa muistaa, että Päällystöliitto ja sen toimijat ovat jäseniä varten – ei siis toisinpäin!

Sakari Vuorenmaa
Puheenjohtaja

PÄÄLLYSTÖLIITTO RY.

Laivastokatu 1 b, 00160 HELSINKI • www.paallystoliitto.fi • toimisto@paallystoliitto.fi • 040 301 9290 • (09) 726 2299 (faksi)
Toimisto avoinna arkin 9.00–15.00. • s-posti: etunimi.sukunimi@paallystoliitto.fi

Puheenjohtaja Sakari Vuorenmaa 040 301 9291, 0299 500 783. Järjestöpäällikkö Arto Penttinen 040 301 9292, 050 443 1409.
Järjestösihteeri Anja Mustajoki 040 301 9290, Järjestösihteeri Sanna Karell 040 301 9297.

Päällystämismiehet Marko Jalkanen 040 301 9295, 0299 500 798, Juha Susi 040 301 9294, 0299 500 787,
Jukka Mäkinen 040 301 9296, 050 594 4613. HUOM! Tekstiviestit eivät toimi 040-alkuisissa numeroissa.

LAKIASIANNEUVONTA: Asianajotoimisto Lindell (02) 251 1004, (09) 586 2867 e-mail: toimisto@asianajotoimistolindell.fi.

(Ota yhteys liiton toimistoon ennen oikeusavun pyytämistä.)

Ulkomaisten tiedustelupalvelujen toiminta vilkastunut Suomessa

Teksti ja kuva: Antti Kymäläinen

Tarvitsemme sotilastiedustelulain, koska meillä ei sitä nykyisellään ole, pelkistää tiedustelupäällikkö, kenraalimajuri **Harri Ohra-aho** valmisteilla olevan tiedustelulainsäädännön itsestään selvän tarpeen.

Toinen tärkeä peruste lainsäädännölle on Ohra-ahon mukaan teknologian kehittyminen, jonka seurauksena yhteydenpito on siirtynyt radioaalloilta enemmän tietoverkkoihin.

- Meillä on kaiken kaikkiaan hyvä sotilastiedustelu, mutta tietyt elementit toimintaympäristön seuraamiseksi puuttuvat. Tarvitsemme lakiin perustuvat toimivaltuudet henkilö- ja tietoverkkotiedustelun kehittämiseen.

Sotilastiedustelulla tuetaan maanpuolustusta. Tiedustelun yhtenä tehtävänä on ennakkovaroituksen antaminen sotilaallisesta uhkatilanteesta.

- Keskeisintä on tilannetietoisuus sekä tilannekuvan muodostaminen sotilas- ja valtiojohdon päätöksenteon pohjaksi. Vaikka meihin ei kohdistukaan konkreettista uhkatekijää, meidän pitää olla tietoinen turvalli-

suusympäristömme tapahtumista, perustelee Ohra-aho.

Tulevasta lainsäädännöstä halutaan tehdä sellainen, että se tukee ennakoivaa toimintaa. Nykyisin laajempia tiedustelun toimivaltuuksia voidaan käyttää vasta silloin, kun on tapahtunut jokin rikos. Ohra-ahon mukaan rikosperusteisuus ei sovellu sotilastiedusteluun.

- Tiedustelun kohteet ovat usein valtiollisia toimijoita, eikä valtioita voida pitää rikoksen tekijöinä.

Kohdennus avainasemassa

Vaikka valmisteilla oleva laki mahdollistaa tiedustelun ilman selvää rikos- tai sen valmistelu epäilyä, mitään laajaa tietoliikenteen massavalvontaa ei kuitenkaan tulla harjoittamaan. Ketä tai mitä sitten tarkkailtaisiin?

Ohra-aho painottaa, että tiedustelua tehdään maanpuolustukseen tai kriisin hallintaoperaatioihin liittyvän kohdeluettelon mukaisesti. Ensin katsotaan, mitä muilla tiedonhankintakeinoilla saadaan selvitettyä, ja jos tietoa ei näillä saada, sitä pyritään hankkimaan tietoverkoista.

Kenraalimajuri Harri Ohra-aho korostaa harkintaa sosiaalisen median käytössä. "Jokaisen twiitin ja facebook-päivityksen tarpeellisuus pitää miettiä."

- Pyrimme tietoliikenteen teknisellä käsittelyllä löytämään kohteen tarkasti. Tämä on hyvä tiedostaa yksityisyyden suojan kannalta, koska meille olisi äärimmäinen rasite, jos emme pystyisi kohdentamaan tiedustelua juuri haluamaamme kohtaan.

Vaikka tiedusteluvaltuudet lisääntyvät, Puolustusvoimien virkamiehienkään ei tarvitse huolestua oman tiedustelun kohteeksi joutumisesta.

Ohra-ahon mukaan tiedustelulla ei ole mitään tarvetta oman henkilöstön silmäläpitoon. Entinen tutkintaosasto henkilöstöineen on siirretty Pääesikunnan oikeudelliseen osastoon, eikä sotilastiedustelulla ole tämän rooliin kuuluneita rikostutkinnan tehtäviä.

- Nyt meillä on vastatiedusteluosasto, joka seuraa puolustusjärjestelmäämme tai henkilöstöämme kohdistuvia uhkia.

Laaja keinovalikoima

Sotilastiedustelu saa tietoja julkisista lähteistä, sosiaalinen media mukaan lukien sekä kuvaus-, geo- ja signaalitiedustelulla.

- Tietoverkkotiedustelu on tavallaan teknologian muutoksesta johtuva signaalitiedustelun jatke, määrittelee Ohra-aho.

Kriisinhallintaoperaatioissa on toteutettu kenttähenkilötiedustelua. Tähänkin esitetyt uudet henkilötiedusteluvaltuudet tuovat lisää arvoa ja mahdollistavat henkilöstön oma-suojan parantamisen.

Esitettyä ulkomaan henkilötiedustelua voidaan tehdä erilaisin järjestelyin, muutoinkin kuin lähettämällä yhteysupseeri kohdemaahan.

- Kohteina ovat henkilöt, joilla on maanpuolustuksen kannalta merkityksellistä salaista tietoa ja jotka ovat halukkaita sitä luovuttamaan.

Puolustusvoimille vahva rooli

Siviili- ja sotilastiedustelulakiehdotusten mukaan tietoliikennetiedustelun tekninen toteutus keskitetään Puolustusvoimille.

- Kehitämme tiedusteluamme, signaalitiedustelua ja tätä tietoverkkotiedustelukykymme niistä lähtökohdista, mitkä meillä nyt ovat. Signaalitiedusteluosaamisemme on kansainvälisesti korkealla tasolla ja tästä on hyvä lähteä eteenpäin, toteaa tiedustelupäällikkö.

Resurssit kehittämiseen tulevat tiedustelun, valvonnan ja maalittamisen kehittämisohjelmista. Puolustusvoimien muista toiminnoista kohdennetaan henkilöresursseja kyberpuolustukseen, joka sisältää myös tietoverkkotiedustelun.

- Kokonaisuutena kyberpuolustukseen kohdennetaan lähivuosina 200 henkilöä, mutta tarkempi jako eri toimintoihin on vielä osin kesken. Tiedustelu on tietysti yksi painopistealue, henkilöstöä on jo tehtäviin sijoitettu-kin ja lähivuosina tulee lisää. Henkilöstön osalta keskeisintä on osaamisen varmistaminen, kuvailee Ohra-aho henkilöstövaikutuksia.

Uusien tiedusteluvaltuuksien Puolustusvoimille aiheuttamia kustannuksia selvitetään, ja ne tarkentuvat lainsäädännön käyttöönottoajankohdan mukaisesti. Tilaratkaisujen suunnittelu on käynnissä. Samoin on käyty keskustelut kaupallisten operaattoreiden kanssa näiden roolista tietoverkkotiedustelun kokonaisuudessa. Uusien valtuuksien käyttöönottoa on näin pohjustettu pitkälle.

Puolustusjärjestelmä kohteena

Ulkomaisten tiedustelupalvelujen toiminta Suomessa on palannut kylmän sodan sille.

- Meihin kohdistuva tiedustelu-uhka on kohonnut, ja tiedustelua tapahtuu sekä perin-

tein keinoin että myös tietoverkoissa, toteaa Ohra-aho.

Tiedustelupäällikön mukaan ulkomaiset toimijat ovat kiinnostuneita mm. Suomen turvallisuuteen liittyvistä ratkaisuista sekä suhtautumisesta Natoon. Perinteinen kohde on se, miten maan puolustusjärjestelmä kokonaisuutena toimii. Kiinnostusta herättävät myös kansainväliset harjoitukset, joihin Puolustusvoimat osallistuu. Samoin tiedustelupalveluja kiinnostavat suuret kalustohankkeet, Laivue 2020 -hanke ja hävittäjähankinnat siitä näkökulmasta, miten Suomen puolustuskyky ensi vuosikymmenellä kehittyy.

Avoimuus haasteena

Avainhenkilöstön suojaamiseen ulkopuoliselta tiedustelulta liittyy haasteita, jotka kulminoituvat demokraattisen yhteiskunnan avoimuuteen - henkilöistä saadaan paljon perustietoa julkisista lähteistä. Jos kaikkea haluttua ei saada, turvaudutaan muihin keinoihin.

Ohra-ahon mukaan ulkomaiset tiedustelupalvelut voivat tehdä tietojenkalasteluoperaatioita tietoverkoissa ja -järjestelmissä. Jos näillä ei päästä tulokseen, voidaan kohdetta lähestyä henkilökohtaiseen kontaktiin pyrkien.

Tiedustelulta suojaudutaan mm. noudattamalla operaatioturvallisuudesta ja sosiaalisen median käytöstä annettuja ohjeita. Puolustusvoimien henkilöstöä on myös pyydetty informoimaan vastatiedusteluosastoa, jos heillä on merkityksellisiä tapaamisia ulkomaalaisten henkilöiden kanssa. Koska kansainväliset kontaktit ovat lisääntyneet, aivan kaikista tavanomaisten kuulumisten vaihtamisesta ei ole tarpeen ilmoittaa.

- Mutta sillä tavalla pitää olla valveutunut, että informoi oudoilta tuntuneista tapaamisista, esimerkiksi silloin, jos keskustelua on pyritty viemään hyvin syvälle joihinkin asioihin, havainnollistaa Ohra-aho.

Hän kehottaa raportoimaan vastatiedusteluosastolle tilanteista, joissa on syntynyt terve epäily motiiveista, miksi jokin ulkopuolinen henkilö kohdentaa juuri asi-

anomaiselle esimerkiksi tietynlaisia puolustusjärjestelmään liittyviä kysymyksiä. Näistä ja muista epäilyttävästä havainnoista voi ilmoittaa oman joukon turvallisuusupseerin välityksellä tai suoraan vastatiedusteluosaston palvelunumeroon. Tällaiset yksittäiset havainnot täydentävät osaltaan tiedustelun tilannekuvaa.

Somessa harkiten

Tiedustelupäällikkö korostaa harkintaa, valppautta ja maalaisjärkeä sosiaalisen median käytössä.

- Jokaisen twiitin ja facebook-päivityksen tarpeellisuus täytyy miettiä - ja erityisesti se, onko tarpeen virkamiehenä lähteä mukaan jollekin keskustelupalstalle, joka ei hyödytä edes itseä.

Ohra-ahon mukaan tiedustelun näkövinkkelistä haasteellisin sosiaalinen media on verkostoitumispalvelu LinkedIn, jonka välityksellä henkilöt myyvät itseään mm. työnantajille.

- Tiedonhankinnan kannalta LinkedIn on oivallinen. Siellä on henkilön koko CV, jossa on kerrottu hänen kaikki osaamisensa ja vähän ylikin. Ihmiset kertovat siellä enemmän kuin on tarpeellista. Kiina esimerkiksi on käyttänyt LinkedIniä henkilöstön maalittamiseen sen tarjoamien mahdollisuuksien vuoksi.

Myös Instagramin käytössä pitää olla varovainen, erityisesti sotaharjoituksista päivityksiä tehtäessä. Huolimattomalla selfien jakamisella tulee välittäneeksi maailmalle kuvan itsestään tietynä aikana, tietystä paikasta ja pahimmillaan jonkin sensitiivisen järjestelmän äärellä.

Ohra-aho on tyytyväinen valmisteltuun sotilastiedustelulakiesitykseen ja hän toivoo sen nopeaa voimaansaattamista. Hallituksen esitys eduskunnalle annettaneen ensi vuoden alkupuolella. Lain muuttamien pykälien osalta arvioidaan vielä, vaativatko ne perustuslain säätämisyjärjestystä. Mikäli tätä menettelyä tarvitaan eikä käsittelyn kiireellisyyden taakse saada tarvittavaa enemmistöä, lain voimaansaattaminen joiltakin osin voi lykkääntyä seuraavalle eduskuntakaudelle.

Harri Ohra-aho

- Kenraalimajuri, tiedustelupäällikkö
- 58-vuotias
- Yleisesikuntaupseeri
- Toiminut aikaisemmin mm. Pv:n johtamisjärjestelmäpäällikkönä, PVT:n johtajana ja PKARPR:n komentajana
- Naimisissa, kaksi lasta
- Harrastaa turvallisuusympäristön seurantaa, kielten opiskelua ja musiikkia sekä kuntoilua

Motto: "Jos on intohimoa, ei tarvita motivaatiota."

Ek-edustajat uuden edessä

Teksti: Juha Susi

Tämän lehden pääteema keskittyy lähestyvään edustajakokoukseen. Toimistolla ja hallinnossa on listattu keskeisimpiä muutoksia, joita viime vuonna hyväksytty liiton uudet säännöt tuovat tullessaan. Niiden herättämiin avoimiin kysymyksiin on löydetty vastaukset.

Toivomme, että jäsenet perehtyvät keskeisiin uudistuksiin ja osallistuvat oman paikallisyhdistyksen kokouksiin. Toivottavasti myös yhdistyksen lähettämä edustaja saa yhdistykseltään selkeät ohjeet liikumavaroinen mahdollisista äänestyksistä. Kuinka monta rastia vaalilistaan laitetaan ja keiden kohdalle? Näin ei ole aiemmin ollut Päälystöliiton edustajakokouksessa. Edustaja on uuden edessä.

Päälystölehti tarjoaa yhdistyksille mahdollisuutta tutustua jo ennakoon ehdokkaisiin. Jäsenosiossa oleva Extra-lehti esittelee

hallituksen ja edustajakokouksen puheenjohtajaehdokkaat. Edustajilla on mahdollisuus tarkempiin haastatteluihin piirien kokouksissa. Extra-lehti on lähetetty myös yhdistysten sähköposteihin.

Peräänkuulutin edellisessä lehdessä ideoita ensi vuodelle. Toimitusneuvosto perehtyy saatuun palautteeseen lokakuun aikana. Parhaat ideat otetaan käyttöön. Yksi toiveista koski näköislehden ja printtiversi- on aikautusta toisiinsa nähden. Miten on, tulisiko molempien ilmestyä samanaikaisesti vai halutaanko maistiais- jo ennakoon? Oheisella koodilla tai liiton kotisivuilta löytyvällä linkillä pääset vaikuttamaan. Ensi numerossa arvotaan tuotepalkintoja palautteen antaneiden kesken.

Kuva: Samuli Vahteristo

Halpuutetaanko maanpuolustustakin?

Teksti: Antti Kymäläinen Kuva: Samuli Vahteristo

Puolustusministeri **Jussi Niinistö** vastaanotti syyskuun lopulla selvityksen vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen kehittämisestä.

Nykyisellään vapaaehtoista koulutusta järjestää Maanpuolustuskoulutusyhdistys MPK ry., jonka jäsenkunta koostuu maanpuolustus- ja reserviläisjärjestöistä. MPK:llä on lakiin perustuva julkisoikeudellinen yhdistyksen asema ja tehtävät, ja se toimii Puolustusvoimien strategisena kumppanina. Valtio on vahvasti mukana MPK:n toiminnassa: valtioneuvosto määrää yhdistyksen hallituksen puheenjohtajan sekä enemmistön hallituksen jäsenistä. MPK saa toimintaansa valtionavustusta ja lisäksi Puolustusvoimat tilaa yhdistykseltä koulutusta.

Selvitystyöryhmä päätyi esittämään MPK:n kehittämistä edelleen julkisoikeudellisenä yhdistyksenä käytännön kumppanuutta korostaen. Työn yhteydessä tarkasteltiin

kahta muutakin vaihtoehtoa: MPK:n kehittämistä viranomaiseksi tai sen liittämistä osaksi Puolustusvoimia. Nämä kaksi vaativat työryhmän mielestä laajempaa selvittämistä.

Puolustusvoimiin liittämisen katsottiin johdettavan siihen, että Suomeen olisi muodostettu pohjoismaisten mallien mukaisesti kodinturvajoukot. Tämä vaatisi lainsäädännön muuttamista ja uusia resursseja. Pääesikunta ei lämmennyt ajatukselle ja asetui lausunnossaan tukemaan MPK:n kehittämistä nykymallin pohjalta.

Asetun vahvasti päämajan kannalle. Katson, että - jos ja kun - on laajempaa tarvetta puolustuksen parantamiseen, sen tulee tapahtua Puolustusvoimien resursseja lisäämällä. Rahaa tulee ohjata sota- ja kertausharjoitusten järjestämiseen ja kaluston kehittämiseen sekä riittäviin henkilöstöresursseihin. Tätä kautta reservi pääsee entistä useammin ja paremmin harjoittelemaan ajanmukaisilla välineillä ja kehittämään valmiuksiaan sodan ajan tehtäviin. Toiminta tapahtuu ammattimaisesti joh-

dettuna ja valvottuna viranomaistehtävänä - nykyjärjestelyin ja ilman organisaatiojumbua.

Puolustuksen puutteiden paikkaaminen ei saa olla vapaaehtoisten kodinturvaajien varassa. Ei saa edes synnyttää sellaista mielikuvaa, että kun Puolustusvoimien toimintaa on supistettu, vajetta olisi ikään kuin velvollisuus täyttää vapaaehtoisvoimin.

Puolustusministeri Jussi Niinistö korostaa vapaaehtoisen maanpuolustuksen merkitystä Suomen puolustusratkaisussa. Nurja suhtautuminen kodinturvakonseptiin ei vähättele tämän arvoa, MPK:tä pystytään hyvin kehittämään nykyiseltäkin pohjalta. Ministeri perää myös innokkuuden saamista paremmin puolustuksen käyttöön. Hän tuskin kuitenkaan tarkoittaa sotaintoilua, sillä sellaiselle ei ole Suomessa sijaa.

Selvitystyöryhmän lopputulema ei selvästikään tyydyttänyt Niinistöä. Ministeri aikoo edelleen selvittää MPK:n kehittämistä. Vaikka myöhemmin syntyisikin mieleinen mietintö, sen toteuttaminen käytännössä voi olla vaikeaa. Poliittiset tähtikuviot ovat nyt kääntyneet epäedulliseen asentoon.

Kodinturvajoukkoja taitavat eniten kaivata ne reserviläiset, joille ei ole osoitettu iän tai muun syyn vuoksi sijoitusta sodan ajan joukoissa. Monilla on palavaa maanpuolustustahtoa ja halua pitää sotilastaitoja yllä, mutta käskyjä kertausharjoituksiin ei kuulu. Mutta ei hätää, kaikkia tarvitaan: turvallisuuden toimintakenttä takaa tarmokkaille tekijöille taatusti tolkkulista tekemistä.

Nykyisin harjoitetaan kaikenlaista työn, toiminnan ja tavaroiden halpuuttamista. Työntekijät siirtelevät toimintojaan halvempien työehtosopimusten piiriin, jopa halvempiin maihin, harjoittelijoilla teetetään palkaton työtä, yrittäjäriskiä siirretään työntekijöille, tuottajia kilpailutetaan kurjistumisrajalta, vapaaehtoisia vokitellaan vanhusten vierelle, kun hoitajia ei palkata riittävästi, jne. Kustannuksia kartellaan kaikin keinoin. Maanpuolustukseen tällaisia tuulia ei tarvita.

Sotilaallisen harjoituksen maksukriteereissä epäselvyyttä

Teksti: Marko Jalkanen Kuva: Mikko Perón

Viime aikoina sotilaallisten harjoitusten maksuperusteista on esiintynyt mitä kummallisimpia tulkin-toja. Maksuperusteita on sidottu muun muassa ympärivuorokautiseen läsnäolovelvoitteeseen sekä majoitusolosuhteisiin. Virkamiesten tulisi ikään kuin harjoitella kurjuutta maksimaalisesti tai muutoin sotilaallisen harjoituksen harjoituskorvaukset evätään. Nämä tulkinnot on ammuttava heti alas.

Sotilaallisessa harjoituksessa on kyseessä puolustusvoimien työaikasopimuksen muusta työajan laskennasta poikkeavasta erityispalvelumuodosta. Kriisiaikaan ja poikkeusolosuhteisiin valmistautuminen edellyttävät, että merkittävä osa harjoittelusta tapahtuu ympäri vuorokauden kestävässä ja mahdollisimman todenmukaisissa erityisolosuhteissa, joissa harjaannutaan sodan ajan toimintaan. Sotilaallisen harjoituksen maksuperusteita ei voida käyttää viraston tavanomaisessa operatiivisessa toiminnassa, kuten alueellisen koskemattomuuden valvonta- ja turvaamistehtävissä, vaan näissä tehtävissä työaika lasketaan siten kuin virkamiehen osalta muussakin työssä.

Puolustusvoimien työaikasopimuksessa on määritelty, että sotilaallinen harjoitus on tarkoitettu kestämaan yhdenjaksoisesti vähintään 24 tuntia. Yksittäiselle virkamiehelle ei kuitenkaan ole sopimuksessa asetettu erityistä 24 tunnin läsnäolovelvoitetta, vaan harjoitukseen osallistuvalla virkamiehelle, jonka palvelus harjoituksessa menojen paluumatkoineen on kestänyt vähintään 8 tuntia 6 minuuttia, lasketaan näistä 8 tuntia 6 minuuttia. Tähän aikaan luetaan kaikki kyseiseen sotilaalliseen harjoitukseen kuuluvat työtehtävät ja tällöin virkamiehelle maksetaan sotaharjoituskorvaus. Lisäksi virkamiehelle maksetaan matkustussäännön mukaisen kotimaan tai asianomaisten ulkomaan kokopäivärahan suuruinen harjoituspäiväraha. Tämä on korvaus niistä ylimääräisistä kuluista ja haitoista, jotka aiheutuvat palveluksen suorittamisesta poikkeavissa olosuhteissa.

Sotilaallisessa harjoituksessa ei noudateta työaikasopimuksen määräyksiä vähintään 9 tunnin keskeytymättömästä lepoajasta, kuten tehdään virkamiesten tavanomaisessa työvuorosunnittelussa. Sotilaallisen harjoituksen majoitusolosuhteilla, ts.

miten majoitus on järjestetty, ei ole vaikutusta harjoituskorvausten maksuperusteisiin. Tavanomaisella virkamatkalla viraston järjestämän maksuttoman majoituksen tulee täyttää kohtuulliset vaatimukset, ja yöpymispaikassa virkamiehellä on lämmön ja valaistuksen lisäksi oltava asianmukainen makuusija vuodevaatteineen sekä peseytymismahdollisuus ja käymälä. Sotilaallisen harjoituksen majoitusolosuhteille ei aseteta mitään kriteerejä. Karrikoiden majoitus voikin sijoittua korpikuusen kannon alta Kalastajatorpalle ja kaikkialle siinä välissä. Lähtökohtaisesti työnantaja vastaa aina majoitusjärjestelyistä, eikä virkamiehiä voida käskää majoittumaan asuntoonsa harjoituksen ajaksi. Sen sijaan harjoituksen johtaja voi antaa mahdollisuuden majoittua asunnossa ilman, että se vaikuttaisi maksuperusteisiin.

Sotilaallisen harjoituksen majoitusolosuhteilla ei ole vaikutusta harjoituskorvausten maksuperusteisiin. Majoitus voi olla esimerkiksi Kalastajatorpalla tai riippuvuoteissa.

Jatkuvaa neuvottelua, jota ei ole

Teksti: Marko Jalkanen

Virastotason neuvottelu- ja sopimustoiminnassa noudatetaan jatkuvan neuvottelun periaatteita. Se tarkoittaa, että puolustusministeriössä osapuolet tarkastelevat sopimuskauden aikana esiin tulevia sopimusten kehittämistarpeita ja neuvottelevat niistä. Sopimusten soveltamiskysymyksiä käsitellään pääesikunnan soveltamistöryhmässä. Sinne osapuolet voivat tuoda kentältä tulleita kysymyksiä ja soveltamistapauksia, joilla voi olla yksittäistapauksia laajempia vaikutuksia. Tavoitteena on ollut välttää aikaa vievää erimielisyysneuvottelurumbaa, jolloin jokainen samanlainen tai samankaltainen tapaus käsiteltäisiin jokaisen järjestön toimesta ja joka neuvottelutasolla erikseen.

Ajatus jatkuvan neuvottelun periaatteista on hyvä, mutta tällä hetkellä neuvottelutoiminta on lähes yhtä tyhjän kanssa. Neuvottelut ja vuoropuhelu ovat kuihtuneet aivan olemattomiin, eikä järjestöjen näkemyksillä uskota olevan mitään arvoa. Puolustusministeriön työryhmäneuvotteluja ei käyty lähes puoleen vuoteen. Sitten kun neuvoteltiin, kokousaika oli aivan liian lyhyt ja siitäkin ajasta puolet meni työnantajatahojen keskinäiseen keskusteluun, jossa järjestöt olivat kuunteluoppilaina. Lisäksi järjestöt olivat esittäneet työryhmän käsiteltäväksi ”väärä” asioita. Pääesikunnan soveltamistyöryhmä on sentään kokoontunut, mutta neuvotteluhakuisuudesta ei sielläkään ole juuri ollut tietoa. Viimeisin esimerkki on sotilaallisen harjoituksen majoitusta ja mak-

superusteita koskeva ohjeistus. Ongelmaa käsiteltiin ”ajanpuutteen vuoksi” hyvin lyhyesti, ja lopputulos oli, että työnantajan kabinetista työnnettiin kentälle ohje, jonka kirjaukset ovat vastoin sopimusmääräyksiä. Toimiva jatkuvan neuvottelun periaate lisää yhteisymmärrystä, tiedonvaihtoa kuin myös yhteistä sitoutumista sovittuihin asioihin: siitä hyötyisivät kaikki. Neuvottelutoiminnassa onkin nyt peiliin katsomisen paikka. Jos ei muuta, niin on syytä laatia yhdessä työjärjestys ja aikataulu neuvotteluista, mitä ja mistä asioista voidaan neuvotella, missä konklaavissa ja millaisin tavoin.

Korjauksia prosenttiperusteiseen vuosilomapalkkaan

Teksti: Marko Jalkanen

Vuonna 2014 vuosilomapalkkaan tulleet sopimusmuutokset ovat aiheuttaneet viime aikoina kentällä mittavia palkkakorjauksia. Mikäli henkilö siirtyy lomanmääräytymisvuoden aikana kokoaikatyöstä osa-aikatyöhön tai päinvastoin, vuosilomapalkka lasketaan prosenttiperusteisesti. Aiemmin vuosilomapalkka määräytyi yleisen virka- ja työehtosopimuksen 7 §:n mukaisesta palkkauksesta. Prosenttiperusteisen vuosilomapalkan laskemista koskeva muutos oli aikanaan niin laaja, että se päätettiin ottaa Puolustusvoimissa käyttöön vasta sitten, kun muutokset toteutetaan tietojärjestelmissä. Euronääräiset poikkeamat, jotka johtuvat maksuperusteiden muutoksesta, ilmoitettiin korjattavan myöhemmin. Nyt nämä muutokset tietojärjestelmiin on tehty, mikä on aiheuttanut useille sadoille henkilöille palkkakorjauksia. Muun muassa 120 henkilöltä on takaisinperittävä: suurimmat summat noin 1 500 euroa ja valtaosallakin useita satoja euroja. Virkamiehelle aiheuttomasti maksettu palk-

ka tai muu taloudellinen etuus on aina perittävä takaisin. Työnantajalla ei ole asiassa virkamieslain 62 §:n nojalla harkintavaltaa. Takaisinperintä on aloitettava tai pantava vireille kolmen vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jolloin palkka on maksettu. Takaisinperintä tehdään ensisijaisesti vähentämällä takaisinperittävä summa asianosaiselle maksuun menevästä palkasta, mikäli työntekijä on edelleen Puolustusvoimien palveluksessa. Liikaa maksettu palkka peritään laskulla, jos henkilö on lähtenyt pois Puolustusvoimien palveluksesta, hän on pitkällä virkavapaalla tai palkansaaja haluaa kerralla maksaa suuren palkkavelan, jota ei voida periä palkasta kerralla. Ennen takaisinperinnän aloittamista on sen peruste ja perittävä määrä ilmoitettava virkamiehelle riittävästi eriteltyinä ja perusteltuna. Tässä vaiheessa virkamiehelle on myös annettava mahdollisuus vaikuttaa siihen, kuinka hän haluaa maksaa aiheuttomasti maksetun palkan takaisin. Jos palkkavelka on kertynyt pitemmän ajan ku-

luessa ja takaisinperittävän summan periminen kerralla ei ole mahdollista, voidaan velka periä pienemmissä osissa. Sopimus pidemmästä maksuajasta tehdään hallintoyksikön päällikön kanssa. Takaisinperittävästä summasta ja virkamiehen tai työntekijän maksukyvystä riippuen maksuaika voi olla 2 - 12 kuukautta. Perittävän erän on oltava vähintään 100 euroa. On huomattava, että hakemuksesta Valtiokonttori voi maksuvapautuslain nojalla poistaa takaisinmaksuvelvoitteen taikka kohdentaa sitä. Maksuvapautushakemukset ratkaistaan aina tapauskohtaisen harkinnan perusteella. Harkinnassa kiinnitetään huomiota muun muassa korvausperusteena olevan teon laatuun, maksu- tai korvausvelvollisuuden syntyisestä kuluneeseen aikaan, valtion saatavan määrään, hakijan maksamiin osasuorituksiin, hakijan ikään, hakijan taloudelliseen ja terveydelliseen tilanteeseen sekä muihin erityisiin seikkoihin. Ohjeita maksuvapautuksen tekemiselle löytyy Valtiokonttorin verkkosivuilta.

Tietoiskuja kentälle

Teksti ja kuva: Juha Susi

Maakuntapäivät eli joukko-osastovierailujen yhteydessä järjestettävät tietoiskut ovat saaneet hyvää palautetta. Syyskuun puolivälissä Merisotakoululla pidetty tapahtuma sai laajan yleisön verkon (VTC ja Lync) kautta. Tulemme järjestämään tänä vuonna vielä yhden vastaavan tilaisuuden Rovaniemeltä käsin.

Kerätkää jäsenistöä yhteen ja liittykää tapahtumaan mukaan 21.11. Tarkemmat ohjeet ja mahdolliset aikataulutarkennukset tiedotetaan luottamusmiesverkoston kautta. Infossa kuulet puheenjohtajan ajankohdaiskatsauksen, pääluottamusmiesten infot, ml. sotilaseläke ja käytännön vinkkejä tehtävänkuvauksen laadintaan liittyen. Vastaavia tapahtumia on suunnitteilla myös ensi vuodelle.

Syyskuun lopun luottamusmies- ja yhteistoimintapäivillä saimme kuulla henkilöstöalan katsaukset molempien virastojen esikuntien toimesta. Henkilöstörakenteen kehittyminen, tehtävä- ja seuraajasuunnittelu sekä tärkeimmät ajankohtaiset asiat jalkautettiin tilaisuuteen osallistuneille. Keskusteluissa nousivat esiin henkilöstöryhmämuutokset sekä seuraajasuunnitelman suhde avoimeen hakuun.

Laki eroamisikien nostosta hyväksyttiin

Tasavallan presidentti vahvisti esittelystä 25.8.2017 lain puolustusvoimista annetun lain 47 §:n muuttamisesta. Lakimuutos astuu voimaan 1. päivänä tammikuuta 2018.

Kyseessä on sama laki, josta jäsenistöä tiedotettiin jo keväällä lakiesityksen ollessa eduskuntakäsittelyssä. Lakimuutoksesta uutisoitiin eri medioissa. Tämä on herättänyt kyselyitä, onko taas tulossa muutoksia eroamisikiin. Uudesta muutoksesta ei ole kyse, vaan lainsäätämisen prosessin mukaisesti lain vahvistamisesta.

Sotilaseläkeopas uudistuu

Kevan julkaiseman sotilaseläkeoppaan päivitystyö on käynnissä. Arvion mukaan opas ilmestyy lokakuun puolivälissä. Sotilashenkilöjärjestöt osallistuivat valmisteluun lausumalla kommenttinsa luonnoksesta syyskuun aikana. Oppaassa on huomioitu viimeisimmät lakimuutokset eläke- ja eroamisikien nostosta.

Viime vuosien lakimuutoksista johtuen ei voida enää puhua yleisistä sotilaiden eroamisistä. Henkilökohtaiset palvelustapahtumat, virkaanastumisen ajoitus ja syntymävuosi lisäävät kirjoa huomattavasti.

Oppaassa on selvennetty yleiset periaatteet. Mikäli tarvittavaa tietoa ei löydy, tulee Kevaa lähestyä henkilökohtaisesti.

Oman osionsa oppaasta ovat saaneet eläkkeen hakeminen ja irtisanoutuminen palveluksesta ennen eroamisikää sotilaseläkeoikeus säilyttäen (48/55 - 57-malli).

Löydät oppaan Kevan sivuilta osoitteesta <https://www.keva.fi/henkiloasiakkaalle>

/tietoa-elakkeista/ammattiryhmien-elake/puolustusvoimien-ja-rajavartiolaitoksen-henkilosto/

Kevan sähköinen palvelu kehitty

Tällä hetkellä Omat eläketietosi -palvelun kautta ladattava työeläkeote ei sisällä arviota tulevasta eläkkeen tasosta. Saamamme tiedon mukaan tähän tulee muutos vuoden vaihteen tienoissa. Tarkkaa päivämäärää ei voitu luvata.

Mikäli eläköidyt vuoden vaihteessa, huomioi pieni viive verotustietojen siirtymisessä Kevalle. Tammikuussa ei oletettavasti ole vielä kaikkia tulotietoja edelliseltä vuodelta käytössä.

Seuraava verkon avulla järjestettävä jäseninfo pidetään 21.11. Tilaisuudesta saat tarkemmat ohjeet omalta luottamusmieheltäsi.

Rakentavan yhteistyön alkutahdit

Teksti: Jukka Mäkinen Kuva: Rajavartiolaitos

RYHMÄ	TEHTÄVÄ	KOKOUS	OSALLISTUV
Johtoryhmä	Järjestöyhteistyön seuraaminen ja kehittäminen sekä yhteistyön ohjaaminen	n. 4 krt/ v	- Henkos pääl - Pj/ vast.
Kehittämisyhmä	VES:n soveltaminen ja kehittäminen	n. 1 krt/ kk	- Henkos AOP - PLM/ vast.
Yhteistoiminta-lautakunta	Yhteistoimintalain ja –sopimuksen mukaiset yt-asiat	n. 1 krt/ kk	- Henkys pääl - Järjestön nimeämä edustaja
Palkkalautakunta	Palkkausjärjestelmän vaativuuden arviointityö sekä vaativuuden arviointikäsikirjan kehittäminen	n. 1 krt/ kk	- Ves-asiantuntija - Järjestön esittämä edustaja
Työsuojelun keskustoimikunta	Työsuojelun, työhyvinvoinnin ja työterveyshuollon seuranta ja kehittäminen	n. 4 krt/ v	- Työturvallisuuspääl - RVL:n TS-valtuutettu - TS-valtuutetut

Johtoryhmä ja kehittämisryhmä ovat uusia työkaluja Rajavartiolaitoksen esikunnan ja henkilöstöjärjestöjen välisessä yhteistyössä.

Rajavartiolaitoksessa puhaltavat muutoksen tuulet monellakin tapaa. Yksi muutoksen kohteena oleva asia on työnantajan ja henkilöstöjärjestöjen välisen yhteistyön kehittäminen. Työnantajalla vaikuttaa olevan aito halu rakentavaan yhteistoimintaan järjestöjen kanssa. Työnantajan ja henkilöstöjärjestöjen välinen yhteistyö on toteutettu johdon ja henkilöstöjärjestöjen välisinä sekä liittokohtaisina tapaamisina sopimustoiminnan seurantarhymässä, palkkalautakunnassa ja -tiimeissä, yhteistoimintalautakunnissa ja työsuojeluorganisaatioissa. Päätösluonnoksen (Rajavartiolaitoksen ja henkilöstöjärjestöjen yhteistyön järjestelyt) mukaan kaksi ensin mainittua organisoidaan uudella tavalla. Niin sanotuksi sateenvarjo-organisaatioksi muodostetaan johtoryhmä, jonka puheenjohtajana toimii henkilöstöosaston osastopäällikkö. Kokoonpanoon kuuluvat lisäksi henkilöstöjärjestöjen puheenjohtajat/vastaavat. Johtoryhmän päätehtävä on henkilöstöjärjestöjen kanssa toteutettavan yhteistyön seuraaminen ja kehittäminen sekä muiden yhteistyöryhmien työn ohjaaminen. Sopimustoiminnan seurantarhymän ”perillinen” tulee olemaan kehittämisryhmä, jonka puheenjohtajana toimii henkilöstöosaston apulaisosastopäällikkö. Kokoonpanoon kuuluvat lisäksi päluottamusmiehet/vastaavat. Kehittämisryhmän tehtävänä on Rajavartiolaitoksen palkkausjärjestelmän seuranta ja kehittäminen sekä tarkentavien virkaehtosopimusten ja Rajavartiolaitoksen sopimusrakenteen yleinen kehittäminen.

Kehittämisryhmä voi lisäksi käsitellä sopimusten soveltamiseen ja tulkintaan liittyviä kysymyksiä pyrkien ennakkoiden yhteisymmärrykseen. Kehittämisryhmä voi lisäksi toimia Rajavartiolaitoksen yhteistoimintaelimenä yhteistoimintalautakunnan esityksestä. Virkaehtosopimusneuvottelut toteutetaan erikseen kutsun perusteella, kuten tähänkin saakka.

Työskentelylle haetaan suuntaviivoja

Rajavartiolaitoksen historian ensimmäinen kehittämisryhmän kokous pidettiin 10.10. apulaisosastopäällikön eversti **Juha Uusikartanon** johdolla. Kokous oli luonteeltaan järjestäytymiskokous, ja siinä ei vielä paneuduttu varsinaisiin kehittämisryhmän toimenkuvaan kuuluviin asioihin. Eniten keskustelua aiheutti kehittämisryhmän kokoonpano. Työnantajan näkemyksen mukaan kehittämisryhmässä riittää lähtökohtaisesti yksi liittokohtainen edustaja. Keskustelujen perusteella todettiin, että käsiteltävistä asioista riippuen liitoilla on mahdollisuus asettaa kokouskohtaisesti myös muita edustajia kuin päluottamusmiehiä tai heidän varamiehiään. Kehitysesityksenä tuotiin järjestöjen puolelta yhteinen kehittämisryhmän alusta (esim. SharePoint), jossa voitaisiin ylläpitää kokousten materiaaleja, ja tämä alusta voisi toimia myös tietynlaisena asiakirjavarastona käsitellyistä ja sovitusta asioista. Kehittämisryhmä kokoontuu seuraavan kerran marraskuussa, jolloin todellinen asioiden käsittely aloitetaan.

Vuosilomien ”pätkiminen” erimielisyysmenettelyyn

Vuosilomasopimuksen soveltamiseen liittyvästä erimielisyydestä työtuomioistuin antoi 22.2.2016 ratkaisun (TT 2016-21). Kyse oli tapauksesta, jossa Puolustusvoimien hallintoyksikkö merkitsi virkamiehen vuosilomajärjestyksessä kalenteriviikkojen väliin jääneet lauantain ja sunnuntain lomapäivien asemesta vapaapäiviksi. Koska lomien jakamiselle ei ollut virkamiesten työtehtävien laadusta tai muusta seikasta johtuvaa välttämätöntä syytä, työnantaja oli menettänyt vuosilomasopimuksen 8 §:n vastaisesti. Ratkaisun heijastamisesta Rajavartiolaitoksessa myönnettäviin vuosilomiin on käyty keskusteluja mm. sopimustoiminnan seurantarhymässä ja laitoksen johdon kanssa. Työnantaja ei kuitenkaan aio soveltaa ratkaisua Rajavartiolaitoksen puolelle, joten Päälystöliiton työvaliokunta on päättänyt, että tapaus viedään erimielisyysmenettelyyn. Välittömän neuvonpidon neuvottelupyynnöt valittujen tapausten osalta toimitetaan työnantajalle lokakuun aikana.

Muutoksia, uudistuksia ja muistettavaa...

Teksti: Arto Penttinen Kuva: Samuli Vahteristo

Päivämäärä 31.12.2017 merkitsee monelle liiton jäsenelle elämänmuutosta, koska reserviin siirtyminen realisoituu. Tuota päivämäärää ennen on tehtävä muutositmoitus ja otettava kantaa liiton jäsenyyden suhteen: eroaako liitosta kokonaan vai siirtykö 1.1.2018 alkaen liiton Evp-yhdistyksen jäseneksi. Muutosilmoituksen/eroilmoituksen pyydänkin tekemään hyvissä ajoin, heti kun on jättänyt "A-nelosen" työnantajalle. Ilmoitukseen laitetaan muutoksen päivämäärä, joten sen tekemistä on turha pantata. Ilmoituksia saa omalta jäsenyhdistykseltä tai liiton toimistolta. Toimi ajoissa, jotta sinusta ei vuodenvaihteen jälkeen makseta turhia keskusjärjestö-, vakuutus- ja työttömyyskassamaksuja. Reserviin siirtyvän on myös hyvä muistaa, että liiton ottama liittovakuutus (tapaturma- ja matkustajavakuutus) päättyy eläkkeelle siirryttäessä. Turvataksesi itsellesi riittävän vakuutusturvan tarkista, kattaako

nykyinen vakuutusturvasi esimerkiksi tapaturmavakuutuksen. Moniin kotivakuutuksiin on mahdollista sisällyttää edellä mainitut vakuutusturvat melko edullisesti tai sitten ne kuuluvat jo valmiiksi vakuutuksen tarjomaan turvaan.

Edustajakokouksesta

Edustajakokousaineisto on lähetetty yhdistyksille, ja se on kokonaisuutena luetavissa myös liiton jäsensivuilta. Muistutan vielä, että kaikilla varsinaisilla kokousedustajilla tulee olla edustamansa yhteisön antama valtakirja käyttää yhteisön ääntä. Valtakirjat tarkistetaan kokoukseen ilmoitautuessa 9.11. Suuria päätöksiä kokouksessa ovat tietenkin liiton puheenjohtajan ja hallituksen sekä edustajakokouksen puheenjohtajan valinnat tulevalle nelivuotiskaudelle, joka uusien sääntöjen mukaan alkaa 1.1.2018. Talousarvioehdotus vuodelle 2018 ei sisällä suuria muutoksia aikaisempien vuosien tasoon, mutta jos se

hyväksytään hallituksen esityksen mukaisesti, suoritetaan keväällä Markovillan asuntojen keittiöremontit. Remonteissa uusitaan kaapistot, kodinkoneet ja lisäksi kahden asunnon osalta keittiön toimivuutta parannetaan.

Edustajakokous päättää, uusiaanko lomakohde Markovillan keittiökalusteet.

Jäsentietojen päivitys

Liiton jäsensivujen eAsioinnissa tehtävä jäsentietojen tarkastus ja päivitys tulee muuttamaan muotoaan syksyn aikana. Samalla uudistetaan yhdistysten käyttämä nettijäsenrekisteri. Jäsenten eAsiointi muuttuu ulkoiselta asultaan, ja jäsentietoihin lisätään täytettäväksi aikaisempien tietojen lisäksi sotilasarvo, henkilöstöryhmä ja peruskurssin numero. Kirjautuminen palveluun tapahtuu kuten ennenkin. Muutosten voimaantulosta tiedotetaan tarkemmin liiton jäsensivuilla ja yhdistyksille lähetettävällä ilmoituksella. Yhdistykset saavat myös ohjeet uuden nettijäsenrekisterin – eHallinnan - käytöstä. Yhdistysten käyttöoikeudet eHallintaan määräytyvät yhdistyksen luottamustehtävän perusteella, joten huolehtikaa, että liiton toimistolla on tiedossa yhdistyksen oikeat vastuuhenkilöt. Tämän voitte helposti tarkistaa liiton jäsensivuilta välilehdeltä jäsenyhdistykset, jossa on yhdistyksen kohdalle merkitty liitolle ilmoitetut hallituksen keskeiset henkilöt.

Lomatoiminta

Liiton lomakohteiden hakuaikaa lomakaudelle 1.1. - 30.4. pidennettiin viime vuonna, ja hakemukset tulee jättää 31.10.2017 mennessä, joten vielä ehdit. Kohteiden jaon toimisto aloittaa viikolla 44 ja tiedottaa välittömästi tuloksista hakijoille. Vapaaksi jääneet vuorot laitetaan saman tien jäsensivuille, ja ne ovat haettavissa koko viikon kestoisina periaatteella nopein käsi voittaa. Jos kuitenkin haluat vapaaksi jääneestä viikosta käyttöösi vain viikonlopun tai muutaman päivän, tekemäsi varaus vahvistetaan vasta kuukautta ennen anomaasi ajankohtaa. Saat kohteen käyttöösi vajaalle viikolle, ellei kukaan ole siihen mennessä varannut itselleen koko viikkoa. Liiton lomakohteet, Helsingin asuntoja lukuun ottamatta, on tarkoitettu ensisijaisesti viikon pituiseen virkistytymiseen. Laskettelukauden lähestyessä liitto hankkii viimevuotiseen tapaan Kolin asuntoihin - kumpaankin yhden - firmalipun Kolin rinteisiin. Huoneistojen vuokraajat voivat keskenään sopia lippujen käytöstä vuokrauksen aikana.

LAKIASIAINNEUVONTA

Asianajotoimisto Lindell
(02) 251 1004, (09) 586 2867
toimisto@asianajotoimistolindell.fi
Ota yhteys liiton toimistoon ennen oikeusavun pyytämistä.

Päälystöliitto ry. hakee alueellista

PÄÄLUOTTAMUSMIESTÄ

Merivoimiin

Alueellisen pääluottamusmiehen tulee olla merivoimien palveluksessa. Tehtävää hakevan henkilön tehtävän tulee olla sijoitettuna merivoimien hallintoyksikköön (joukko-osasto / vast.).

Valittavan tehtävänhoitajan tulee olla Päälystöliitto ry jäsen.

Tehtävässä vastataan toimialueen luottamusmiestoiminnan johtamisesta, sekä osallistutaan Päälystöliiton luottamusmiesryhmän toimintaan.

Tehtävää hoidetaan varsinaisen tehtävän ohessa. Palkkaus ja muut palvelussuhteen ehdot määräytyvät Päälystöliiton ja Pääesikunnan välisen luottamusmiessopimuksen mukaisesti.

Tehtävän hoitaminen alkaa 1.1.2018. Tehtävään valitun henkilön virka- paikka on henkilön nykyisessä hallintoyksikössä.

Lisätietoja tehtävästä antavat puheenjohtaja Sakari Vuorenmaa ja pääluottamusmies Marko Jalkanen.

Vapaamuotoiset hakemukset tulee jättää Päälystöliiton puheenjohtajalle sakari.vuorenmaa@paallystoliitto.fi viimeistään 3.11.2017. Tehtävänhoitaja valitaan Päälystöliitto ry:n hallituksen kokouksessa 8.11.2017.

Jaakko Levä, uusi pääluottamusmies

Teksti ja kuva: Juha Susi

Hallitus valitsi kokouksessaan 6.10. kapteeniluutnantti **Jaakko Levän** Merisotakoulusta Päälystöliiton pääluottamusmieheksi 1.1.2018 alkaen. Levän aikaisempi edunvalvontatehtävä oli Merivoimien alueellinen pääluottamusmies. Keskeisin 2. pääluottamusmiehen tehtävistä on edunvalvontakoulutuksen järjestäminen.

Tarkempi esittely Jaakko Levästä Päälystöllehdessä tehtävän hoidon alettua. Päälystöliitto toivoo menestystä Jaakolle tehtävässään.

EHDOKKAAT

- PUHEENJOHTAJA
- HALLITUS
- EK PJ

MUUT HED:t

- PÄÄLM
- AL PÄÄLM

tasta hahmotat, miten stajakouksen henkilöväihin ehdokkaiksi asettaut ovat alueellisesti jakaut. Liiton kotisivun jäseno- sa olevasta extralehdestä todeta, keitä henkilöitä an nimikirjaimien taakse teytyy ja mitä arvoja he stavat.

ta eri hallinnonaloilla ja Akava-yhteisössä. Edunvalvonta on suurelta osin myös yhteiskunnallista vaikuttamista. Valittavilla henkilöillä tulee olla valmiudet yhteiskuntavaikuttamiseen esim. poliittisten päättäjien suuntaan niin omilla maantieteellisillä alueilla kuin myös valtakunnan tasolla eduskunnan eri valiokunnissa. Tätä valmiutta ja mahdollisuutta tulee tarkastella toimintaedellytysten osalta tehtäessä henkilövalintoja.

Kun sitten aikanaan 10.11. edustajakokous on henkilövalinnat tehnyt, alkaa valmistautuminen tulevaan toimintakauteen 2018 – 2021. Jokaisen valitun henkilön on syytä ryhtyä välittömästi rakentamaan toimintaedellytksiään omassa hallintoyksikössä ja perhepiirissä, mikäli tähän muutoksen ei ole valmistautunut jo siinä vaiheessa, kun on antanut suostumuksensa ehdokkaaksi. Uusi hallitus järjestäytyy tammikuussa 2018, ja tällöin toimintaedellytysten tulee viimeistään olla selvillä, sillä jokaisen toimijan on sitouduttava aidosti oman luottamustehtävänsä mukaiseen toimintaan. Valinta hallitukseen saattaa tuoda mukanaan myös oletettua laajemman vastuun varapuheenjohtajuuden muodossa – myös tähän tulee jokaisella valitulla olla valmius ja toimintaedellytykset varmistettuna. Ehdokaslistan perusteella olen vakuuttunut, että Päälystöliitto saa hyvän ja jäsenistönsä näköisen hallituksen tulevalle hallituskaudelle 2018 – 2021.

Edustajakokous 2017

- 9. - 10.11.2017 Sokos Hotel Presidentti, Helsinki
- Ilmoittautuminen päättyy 9.11. kello 9.30
- Kaikilta edustajilta vaaditaan valtakirja
- Esityksenä on, että ehdokasasettelu päättyy 9.11. kello 12
- Äänestyksissä yhdistyksellä on käytössä yksi ääni
- Edustajakokouksessa valitaan
 - puheenjohtaja
 - vähintään kaksi ja enintään 11 hallituksen jäsentä
 - EK:n puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja
- Hallituksen jäsenten vaalissa voi antaa äänen enintään 11 henkilölle
- Uusi hallinto aloittaa tehtävissään 1.1.2018
- Hallitus valitsee varapuheenjohtajat järjestäytymiskokouksessaan

Miten yhdistyksissä on valmistauduttu edustajakokoukseen?

Päälystölehti lähetti edustajakokoukseen liittyviä kysymyksiä 10 yhdistykselle. Tässä muutamia vastauspoimintoja. Osa yhdistyksistä ei vastannut määräaikaan mennessä.

1. Oletteko yhdistyksen hallituksen toimesta kehottaneet yhdistykseen jäseniä tutustumaan edustajakokousaineistoon liiton kotisivuilla?

2. Oletteko keskustelleet yhdistykseen hallituksessa (tai yhdistyksessä yleisesti) ja tehneet päätöksiä edustajakokouksessa tapahtuvista puheenjohtajan, edustajakokouksen puheenjohtajan ja hallituksen jäsenten vaaleista?

3. Liiton kotisivuilla 6.10. ilmestynyt Päälystölehden Extranumero esittelee siihen mennessä ehdokkaiksi asetetut. Tällä hetkellä heitä on enemmän kuin hallituspaikkoja. Onko edustajakokousedustajanne evästetty valitsemaan mahdolliselta vaalilistalta sopivimmat (enintään 11)? Oletteko jo sitoutuneet tietyn/tiettyjen ehdokkaiden valitsemiseksi? Onko Ek-edustajalla "liikkumavaraa?"

4. Mitkä ovat seuraavalla nelivuotiskaudella yhdistykseen jäsenten kannalta kolme keskeisintä edunvalvonnan asiaa, joihin liiton uuden hallituksen tulisi panostaa?

Dragsvik Befälsförening:

1. Kyllä olemme kehottaneet. Emme kuitenkaan tiedä, kuinka se on ottanut tuulta purjeisiin. Olemme kehottaneet ja muistuttaneet.
2. Hallituksen sisällä olemme keskustelleet ja informoineet kenttää.
3. Liiton puheenjohtajan osalta meillä on selvä näkemys valittavasta henkilöstä.

Edustajakokouksen puheenjohtaja-asia on ollut keskustelussa. Edustajakokousedustajalla on liikkumavaraa esim. Merivoimien piirin keskustelujen jälkeen.

4. Tehtävien henkilöryhmämuutoksien järkevöittäminen jäsenistömme osaaminen huomioiden ja tehtäväkuvausten laadun takaaminen. Valmiudessa olon tuoman rasituksen huomioiminen työajallisesti ja sopimusten seuranta. Jaksaminen sekä työterveyshuollon toimintaan puuttuminen – niissä on nykyisin suorastaan laiminlyöntejä.

Luonetjärven Päälystöyhdistys:

1. Emme ole kehottaneet.
2. Olemme keskustelleet ja päättäneet oman ehdokkaan hallitukseen LuoPy:n hallituksen kokouksessa.
3. Olemme keskustelleet ehdokkaiden nimeämisestä osittain ilmapöytäkirjoissa ja tekstissä. Ja tulemme äänestämään sopivaa omaa ehdokastamme.
4. Yhdistyksen tavoite liiton 4-vuotisstrategiaan on nousujohteinen palkkakehitys vs. ammattitaito. Toisena haluamme turvata edunvalvontaorganisaation toimivuuden. Kolmantena jäsenpalveluiden (lomatoiminta) jatkaminen entisellä volyymilla.

Kajaanin Päälystöyhdistys:

1. Tiedotamme jäsenistölle 11.10. järjestettävän vaalikokouksen yhteydessä.
2. Kyllä, on keskusteltu, vaalitapa on aiheuttanut paljon keskustelua käytännön järjestelyiden osalta. Lukkarisen sähköposti 5.10. yhdistyksille avasi asiaa huomattavasti.
3. Keskustelua on käyty vilkkaasti kesästä alkaen, evästyksen kokousedustajalle annetaan 2.11. KajaPyn hallituksen kokouksessa.
4. Vaativimpien tehtävien säilyttäminen jatkossakin (esikuntien ja huollon laitosten paikat) opistoupseereilla. Vapaan hakeutumisen toteutuminen. LMYT-koulutuksen säilyttäminen nykyisellä tasolla riittävän paikallisen tuen varmistamiseksi.

Kohti päätöksiä ja valintoja

Päällystöliiton edustajakokous 2017 lähestyy, ja vaalikokous on aina tavallista merkittävämpi tapahtuma. Olemme valitsemassa toimijoita seuraavalle nelivuotiskaudelle. Päällystöliiton varapuheenjohtajat haluavat omalta osaltaan tuoda esiin jäsenille ja omille piireilleen, mitä kannattaa huomioida, kun yhdistysten edustajakokousedustajia evästetään päätösten ja henkilövalintojen suhteen.

Jyrki Lukkarinen:

Samassa ja yhteisessä veneessä ollaan

Edessämme on pienemmän hallituksen muodostaminen Päällystöliitolle ensimmäistä kertaa. Onneksi voimme ottaa oppia menneestä, sillä meillä Päällystöliitos on pitkäaikainen kokemus toimivasta hallitusrakenteesta. Hallituksen kattava kokoonpano niin maantieteellisesti kuin erityisesti puolustushaarallisesti on ollut vahvuutemme. Tämä on ollut toimiva konsepti, ja näen sen jatkuvuuden tulevaisuudessakin tärkeänä. Hallitustyöskentelyn toiminnallisuuden kannalta on tärkeää, että hallituksesta löytyy riittävästi ja kattavasti sekä puolustushaara- että virastokohtaista edustusta.

Edellisessä edustajakokouksessa ja puheenjohtajapäivillä kentän laajaa kannatusta saanut hallituksen kokoonpanon konsensusmalli (2+2+2+5) mahdollistaisi

Päällystöliiton varapuheenjohtajat Reino Mäkelä (ilma), Marko Luukkonen (meri), Jyrki Lukkarinen (maa) ja Jyrki Juvonen (raja) haluavat evästää ja kannustaa yhdistyksiä osallistumaan edustajakokouksen päätöksentekoon.

edelleen kattavan ja, mikä tärkeintä, toimintakelpoisen hallituksen liitolle. Hallituksessa ei riitä, että pelaa vain oman ruutunsa: on pelattava joukkuepeliä, ja siihen tarvitaan kattavasti erilaisia pelaajia. Hallitukseen on tarjolla runsaasti hyviä ehdokkaita ja jo nyt enemmän kuin paikkoja on jaossa. Edustajakokousedustajan äänestyskäyttäytyminen vaikuttaa siihen, kuinka kattava hallitus tullaan muodostamaan. Nyt on ajateltava koko jäsenkentän etua eikä valintoja ainoastaan oman puolustushaaran näkökulmasta. Hallinnon kokonaisuus ja toimintakyky ratkaisevat, ja niistä päättäminen on teidän käsissä.

Marko Luukkonen:

Tehkää päätökset linjakkaasti ja ryhdikkäästi

Ehdokkaaksi asettuminen on jokaisen ihmisen oma henkilökohtainen valinta. Ehdokkailla pyörii päässään kysymyksiä: olenko tarpeeksi hyvä muiden mielestä; entä sitten, jos minut valitaan tai ei valita; onko minulla täysipainoisesti aikaa seuraavat nel-

jä vuotta antaa Päällystöliitolle osa myös vapaa- ajastani? Nämä pohdinnat on oltava käytyinä vastauksineen, ennen kuin voi antaa ihmisenä kasvot ja nimen ehdokkaaksi Päällystöliiton toimijaksi.

Jäsenyhdistykset joutuvat nyt puntarimaan, ketkä ovat parhaita ehdokkaita valittavaksi Päällystöliiton toimijaksi neljän vuoden mandaatilla. Tehtävä ei ole helppo, kun valittavana on ihmisiä. Jokaisella on oma persoonansa, tapansa hoitaa asioita, toisilla ääntä enemmän toisilla vähemmän. Kuitenkin pääasia eli asioiden hoito saattaa olla lähes virheetöntä heillä kaikilla. Puheissa ihmisten laittaminen paremmuusjärjestykseen on usein hienotunteista - tällä suojelemme, ettei kenenkään tarvitsisi paikoittaa mieltään.

Terveiseni merivoimien piirin yhdistyksille ja samalla myös muille piireille ovat tasapuoliset. Keskustelkaa avoimesti ihmisistä, tehkää päätökset linjakkaasti ja osin myös ryhdikkäästi. Tällä varmistetaan päällystöliittolaisen edunvalvonnan ja päätöksenteon moitteeton jatkumo. Toivotan kaikille jäsenyhdistysten edustajille hyvää edustajakokousta.

Reino Mäkelä:

Valinnoissa tulee huomioida alueellisen kattavuus

Tehtäviin on riittävästi hyviä ehdokkaita, ja samalla edustajakokous linjaa liiton tulevaisuutta koko vaalikauden ajaksi. Edellä mainituista johtuen toivon yhdistyksiltä tavallistakin tarkempaa valmistautumista kokoukseen.

Uuden hallinnon ja muiden toimijoiden valinnoissa tulee huomioida alueellinen kattavuus. "Pidetään koko Suomi asuttuna" sopii teemaksi.

Liitto on aika pitkälti juuri sen näköinen kuin jäsenyhdistykset haluavat sen olevan, ja juuri nyt on suurin mahdollisuus vaikuttaa siihen, miltä Päällystöliitto näyttää seuraavat neljä vuotta.

Miksi liitto on olemassa ja sitä ylläpidetään ja miksi päällystöliittolaiseen ammatiliittoon kannattaa kuulua? Liiton jäsen saa luottamusmiespalvelut ja edustajan ytelemiin eri tasoilla. Liiton jäseneduista merkittävimpiä ovat työttömyyskassan jäsenyys ja vakuutukset. Matkavakuutus kattaa mukana matkustavan vaimon ja alaikäiset lapset. Vastuuvakuutusta meistä kukaan ei varmaan haluaisi joutua hyödyntämään.

Olet myös liiton lomatoiminnan piirissä. Lisäksi on joukko muita etuja, joista löydät tarkempaa tietoa liiton www-sivujen kautta. Jäsenmaksu on verovähennyskelpoinen, joten jäsenyyden todellinen hinta on pienempi kuin tilinauhassa näkyvä.

Edustajakokousedustajat kantavat suurta vastuuta liiton tulevaisuudesta ja erityisesti seuraavan hallituskauden aikana tehtävistä päätöksistä. Kantakaa huolella vastuunne.

Jyrki Juvonen:

Kokousedustajien valmentaminen yhdistysten toimesta on tärkeää

Edustajakokous lähestyy ja yhdistyksillä on toiminnan paikka. Edustajakokouksen asialista ja agenda ovat kaikilla tiedossa, joten tulevien valintojen kannalta kaikkien yhdistysten tulisi saada lähetettyä edustajansa paikalle Helsinkiin. Mahdollisimman monen yhdistyksen paikallaolo takaa parhaiten kaikkien piirien kannalta tärkeiden asioiden toteutumisen edustajakokouksen päätöksenteossa, varsinkin kun yhteisen Päällystöliiton merkeissä on tehty runsaasti hedelmällistä yhteistyötä kaikkien piirien kanssa. Edustajakokouksen päätösten vaikutukset ulottuvat suoraan seuraaville neljälle toimintavuodelle ja jopa pitemmällekin, joten kokousedustajien valmentaminen yhdistysten toimesta on erityisen tärkeä toimenpide. Kokouksen henkilövalinnoissa Rajan piirillä on omat tavoitteensa kuten muillakin piireillä. Nämä tavoitteet on hyvissä ajoin asetettu Rajan piirin keskuudessa, ja vaikka henkilövalinnoissa on ollut suurta yksimielisyyttä, se ei vielä tarkoita, että työ silta osin olisi valmista. Sama työ tapahtuu myös muissakin piireissä, ja yhteisten tavoitteiden saavuttaminen ja hyvään lopputulokseen pääseminen tässä asiassa vaativat mahdollisimman monen yhdistyksen edustajan paikallaolon ja osallistumisen kokouksen päätöstenteon valmisteluun ja itse päätöksentekoon.

Kaksipäiväisen edustajakokouksen yhteydessä on hyvää aikaa pitää piirien kokouksia ja päivittää paitsi kokoukseen liittyviä asioita myös ajankohtaisia asioita kentältä. Yhteisten kokemusten vertailu auttaa kaikkia yhdistyksiä toimimaan tehokkaammin ja tuloksekkaammin, kun voimme vertailla kokemuksia muiden yhdistysten edustajien kanssa.

Kuva: Juha Susi

Pääesikunnalta ohje vanhuuseläkkeelle siirtyville

Teksti ja kuva: Juha Susi

Pääesikunnan henkilöstöosasto on valmistellut asiakirjan puolustusvoimien henkilöstön vanhuuseläkkeisiin liittyvistä rooleista ja vastuista (AN15406). Ohje selvittää henkilöstön ja hallintoyksiköiden henkilöstöalan välistä tehtäväjakoa niin sotilas- kuin siviilivirassa palvelevien osalta. Asiakirja ei puutu eläkkeen kertymiseen millään tavalla, sillä se hoidetaan Kevan toimesta.

- Keva on ainoa virallinen taho, joka antaa yksittäiselle henkilölle neuvontaa ja opastusta hänen omiin eläkeasioihinsa liittyen, korostaa kapteeni **Hannu Samsten** henkilöstösektorilta. Tiedän, että järjestötkin antavat eläkeneuvontaa, mutta lopulliset päätökset tekee Keva.

Henkilöstöosasto toimii virastotason yhteistoimintatahona eläkeasioissa Kevan suuntaan. Osaston eri sektorien kommentit on huomioitu asiakirjaa valmisteltaessa.

- Luonnollisesti Kevan kommentit asiakirjaan otettiin myös huomioon, Samsten valottaa valmistelun taustoja.

Ensimmäiset herätteet ja toiveet asiakirjan laatimiseen tulivat eri järjestöjen toimijoiden suunnasta kesän aikana. Vanhuuseläkehakemuksen liitteeksi vaadittu VE-liite myös sotilaiden osalta herätti kysymyksiä.

Siviilien osalta liite oli ollut jo käytössä aiemmin. Liite oli huonosti tunnettu jäsenistön keskuudessa ja muistissa oli vielä nimikirjanotteet ja irtisanoutumistodistukset kopioineen.

- Jatkossa eläkehakemuksen liitteeksi tarvitaan vain kyseinen VE-liite. Sen voi laatia ja allekirjoittaa hallintoyksikön henkilöstöalalla toimiva henkilö, jolla on pääsy tarvittaviin henkilöstötietojärjestelmiin. Keva pyytää muut liitteet erikseen eläkkeenhakijalta. VE-liitettä ei kirjoiteta automaattisesti irti-

sanoutuneelle, vaan eläkkeen hakijan tulee pyytää se erikseen hallintoyksikkönsä henkilöstöhallinnolta.

- Emme halunneet liitteen täyttämistä automaattista, sillä osa henkilöistä irtisanoutuu huomattavan aikaisin. Näin saamme varmuudella kaikki tapahtumat kirjattua, Samsten perustelee tehtyä päätöstä.

Kun työnantaja on täyttänyt ja allekirjoittanut VE-liitteen, voidaan se toimittaa Kevaan joko työnantajan tai eläkkeenhakijan toimesta. Myös Keva on ohjeistanut näin omilla kotisivuillaan.

- Vanhuuseläkettä hakeva vastaa itse VE-liitteen, aivan kuten muidenkin tarvittavien asiakirjojen, toimittamisesta Kevaan, Samsten muistuttaa eläkkeenhakijoita. Liitteen liittäminen hakemuksen oheen tehdään aina, haettiinpa eläkettä sähköisesti tai paperisena. Kyseinen liite löytyy laatimamme asiakirjan yhteydestä tai Kevan kotisivuilta.

Pyydä VE-liite työnantajalta juuri ennen eläkehakemuksen jättämistä.

Kapteeni Hannu Samsten

- Osastoupseeri Pääesikunta/Henkilöstöosasto/Henkilöstösektori/Sotilastoimiala
- Erikoisupseerien asioidenhoitaja
- Keskushallintotason ESJA -arviointi- ja kehittämisryhmän puheenjohtaja

Pääesikunnan laatima ohje vanhuuseläkkeisiin liittyvistä rooleista ja vastuista yhdenmukaistaa käytännöt. Kapteeni Hannu Samstenin mukaan asiakirjassa on huomioitu myös Kevan näkemykset.

Näin haet eläkettä

Teksti ja kuva: Juha Susi

Yhä useampi eläkkeenhakija hyödyn-
tää Kevan sähköistä itsepalvelua
eläkepäätöstä hakiessaan. Palvelu
toimii hyvin ja sitä on helppo käyttää. Keva
suosittelee itsekin sähköistä palvelua ensi-
sijaiseksi asiointitavaksi. Sähköinen palvelu
ei poista perinteistä hakemista paperisel-
la lomakkeella, joten sitä kaipaavat voivat
huokaista helpotuksesta.

- Tällä hetkellä sotilaiden eläkehakemuksista sähköisesti tehdään 48,7 prosenttia, toteaa Kevan eläkeasiantuntija **Liisa Korpiaho**. Toivomme myös palautetta, mikäli palvelu ei toimi halutulla tavalla. Sähköinen Omat eläketietosi -palvelu löytyy Kevan kotisivuilta. Eläkkeen hakeminen, kuten muukin henkilökohtainen asiointi Omat eläketietosi -palvelussa, edellyttää käyttäjän sähköistä tunnistautumista. Sen voi tehdä matkapuhelimen SIM-kortin mobiilivarmenteella, verkkopankkitunnuksilla tai poliisiviranomaisen myöntämällä varmennekortilla. Varmennekortti toimii samalla periaatteella kuin työpaikoilla tapahtuva tunnistautuminen hallinnollisiin verkkoihin.

Lomaketta täyttämään

Tunnistautumisen jälkeen kävijälle avautuu Omat eläketietosi -sivu. Sivulta löytyvät kaikki asiointiin tarvittavat linkit, niin työeläkeotteen selaus kuin henkilökohtaisten kysymysten lähettäminen eläkeneuvojille. Eläkkeen hakemista varten on luonnollisesti oma sivunsa: Tee hakemus. Hakemus avautuu verkossa täytettävänä lomakkeena. Kaikkia tietoja ei tarvitse syöttää kerralla, vaan hakemuksen voi tallentaa luonnoksena ja jatkaa sen täyttämistä myöhemmin. Henkilötiedot siirtyvät tunnistautumisen perusteella automaattisesti lomakkeelle. Hakeminen on sähköisten palveluiden myötä yksinkertaistunut, joten entisaikojen liitteiden lähettämisestä ollaan pääsemässä pikkuhiljaa eroon. Ainoa liite, joka hakemukseen liitetään, on Sotilashenkilöstön VE-liite. Se pitää sisällään kirjaukset sotilasvirasta, työsuhteen päättymispäivästä ja palkattomista keskeytystiedoista. Kyseinen VE-liite on työnantajan täyttämä asiakirja, jonka virkamies voi sopia lähetettävän työnantajan toimenpitein suoraan Kevaan. Mikäli VE-liitteen ha-

luaa lähettää itse, onnistuu sekin palvelun kautta. Työnantajan täyttämä lomake tulee tällöin skannata liitetiedostoksi.

- Loppukädessä eläkkeenhakija vastaa itse hakemuksestaan ja sen liitteistä, muistuttaa Korpiaho vastuun jakautumisesta. Sähköisen hakemuksen loppuvaiheessa on liitteiden lisäämiselle oma osionsa. Ennen hakemustietojen lähettämistä Kevaan, lomakkeen voi tarkastaa vielä esikatselussa. Keva pyytää tarvittaessa eläkkeen hakijalta erikseen muut liitteet, esimerkiksi nimikirjanotteen.

Eläkepäätös toimitetaan sähköisesti. Kun hakemus on käsitelty, ilmestyy se Omat eläketietosi -palveluun kohtaan Omat asiakirjat. Hakija voi ilmoittaa palvelun kautta, miten hän haluaa saada tiedon ilmestyneistä asiakirjoista, tekstiviestinä vai sähköpostina tai molempia hyödyntäen. Sama periaate tiedonsaannista toimii myös, mikäli Kevalle lähettää kysymyksiä palvelun kautta.

Poistuuko paperi?

Eläkkeen hakeminen paperisella lomakkeella säilyy edelleen valikoimassa. Hakemuksen liitteeksi ei tarvitse laittaa kuin Sotilashenkilöstön VE-liite. Muut tiedot lähetetään, jos Keva niitä erikseen pyytää. Tiedon eläkepäätöksestä hakija saa myös paperipostilla.

Sähköinen itsepalvelu:

www.keva.fi/henkiloasiakkaalle/omat-elaketietosi/

Vanhuuseläkehakemus:

public.brandgate.fi/etk/etk.fi/fi/tiedostot/128734/EtkKela7001_W.pdf

Sotilaiden VE-liite eläkehakemukseen:

www.keva.fi/globalassets/2-tiedostot/ha-tiedostot/lomakkeet/liite_sotilaiden_ve_liitekeva9407.pdf.pdf

Paperiset hakemukset osoitteeseen:

Keva, 00087 KEVA
Nimikirjan otetta tai todistusta irtisanoutumisesta ei tarvitse lähettää. Keva pyytää erikseen tarvittavat liitteet.

Kelalta voi anoa lapsikorotusta alle 16-vuotiaista lapsista:

www.kela.fi/lapsikorotus

Eläkeverokortin tilaaminen heti eläkepäätöksen jälkeen:

www.vero.fi/henkiloasiakkaat/verokortti-ja-veroilmoitus/verokortti/elaketulon_verokortti/

Tyhjennä lo

Liite puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen sotilashenkilöstön vanhuuseläkehakemukseen

KEVA

Eläkkeen hakija

Nimi
Erkki Esimerkki

Sotilasvirka, ammatti- tai tehtävänimike
Opistoupseeri

Työnantaja
Puolustusvoimat

Palvelussuhteen päättymispäivä

Eläkeasian käsittelyä varten ilmoitamme palvelussuhteen päättymispäivän.

Ero myönnetty, pvm
31.12.2017

Palkanmaksun päättymispäivä
31.12.2017

Palkattomat keskeytysajat vuodesta 2014 alkaen

Vähintään 30 päivän keskeytysajat:

Nimi | Keskeytysajat

Syy

Henkilötunnus

Ensimmäisten joukossa

48/55–57-oikeuden hyödyntäminen

Teksti: Juha Susi Kuva: Juha Juntusen arkisto

Kapteeni **Juha Juntunen** on valtakunnan ensimmäisiä sotilaita, jolle jopa ensimmäinen, niin sanottu 48/55–57-sotilaseläkeoikeuden hyödyntäjänä. Mahdollisuudesta erota aiemmin palveluksesta samalla sotilaseläkeoikeus hyödyntäen kiinnostaa jäsenistöä. Erityisen paljon järjestelmästä kyseltiin Puolustusvoimauudistuksen yhteydessä. Kiinnostusta lisäsi myös Kevan myönteinen tulkinta vanhojen sotilaiden osalta, sillä aikaisemmin mahdollisuudesta puhuttiin vain uusien sotilaiden osalta.

- Tärkeimpänä vaikuttimenani oli tyytymättömyys tehtävään, jossa aloitin v. 2015. Puolustusvoimauudistuksen jälkeinen tehtävä moninkertaisti työ määrän, samoin päivittäinen työaika lisääntyi 45 minuuttia palkan säilyessä entisellään, Juntunen avaa ratkaisun vaikuttimia.

Aivan helposti päätös ei syntynyt Juntuseläkeoikeuden hyödyntäjänä. Tehtävänkuvaukseen ei ollut nä-

Työelämän haasteet saivat kapteeni Juha Juntusen hyödyntämään 48/55-57-sotilaseläkeoikeutta. Metsänhoito on vaihtunut harrastuksesta toimeentuloksi.

köpiirissä työkuorman kevennystä, joten perusteelliset pohdinnat vaimon kanssa johtivat päätökseen irtisanoutumisesta keväällä 2017.

- Myös päivittäinen 160 km:n työmatka alkoi rasittamaan, Juntunen luettelee vaikuttimia.

Irtisanoutumisprosessi lähti liikkeelle tiedustelulla Kevasta. Sotilaiden eläkeasioita hoitava henkilö oli hyvin selvillä 48/55–57-mallista ja esitettyihin kysymyksiin annettiin selkeät vastaukset.

- Tein eläketiedustelun Kevan itsepalvelussa, jossa tiedustelin mahdollisuuttani käyttää 48/55–57-mallia. Vastauksen saatuaani soitin vielä Kevaan ja kyselin tarkemmin

48/55–57-malliin eläkeasioista.

Itsepalvelun kautta saatu vastaus eläkkeen määrätymisperusteista tarkentui Kevan kanssa käydyn puhelinkeskustelun myötä. Arvioita tulevasta eläkkeen tasosta ei voitu määrittää tässä vaiheessa.

- Minulle eläke tulee maksuun syntymävuoteni mukaisesti 56 v 3 kk ikäisenä. Karttumaprosenttia en ole vielä saanut Kevalta, mutta Päällystöliiton eläkelaskuri arvioi sen 51 %:n tasoon. Anon aikoinani 48/55–57-mallin eläkkeen, kuten normaali työeläkkeet, Juntunen luettelee faktoja.

Elää vaimon palkalla?

Ajanjakso irtisanoutumisen ja eläkkeen maksatuksen alkamisen välillä on jokaisen ratkaistava ennen päätöksen tekoa. On suunniteltava, kuinka rahoittaa perheen talous. Juntuset olivat miettineet tähänkin ratkaisuun.

- Talutemme tulotasossa tietenkin tapahtuu notkahdus irtisanoutumisen johdosta, koska säännöllinen kuukausipalkkani loppuu. Harrastuksena olleeseen metsänhoitoon on nyt aikaa kokopäiväisesti. Ainakin aluksi epäsäännölliset ja vaihtelevat suuruudet tuloni kertyvät sieltä.

Työvoimaviranomaisten palveluita Juntunen ei ole vielä hyödyntänyt.

- Säilytin kuitenkin toistaiseksi työttömyyskassa JATTK:n jäsenyyden yksityisjäsenenä ja tiedustelin sieltä ansiosidonnaisen päivärahan saamisen perusteet.

Omaa ratkaisuaan Juntunen ei ole katunut. Tekemisen ja ajankäytön vapaus saavat kiitosta.

- Ikäkin on vielä ihan sopiva, vaikkapa uuden ammatin opiskeluun. Suosittelen ratkaisua, jos elämäntilanne mahdollistaa irtisanoutumisen ja hypyn uuteen elämään.

Toimituksen huomautus:

Mikäli haluaisit keskustella Juha Juntusen kanssa tarkemmin hänen kokemuksista 48/55–57-mallista, onnistuu se Päällystöliiton toimiston kautta. Ota yhteys osoitteeseen toimisto@paallystoliitto.fi.

Juha Juntunen

- 50-vuotias, peruskurssi 48
- Irtisanoutui palveluksesta 1.8.2017 lukien
- Eroamisikä 56 v 3 kk
- Eläke maksuun 1.11.2023
- Satakunnan lennosto 1991 - 2005
- Karjalan lennosto 2006 - 2017
- Kunnossapito- ja huoltopalvelupseeri, räjähdevarastopäällikkö

Perustietoa 48/55–57 -mallista

Teksti ja kuva: Juha Susi

Sotilaan oikeutta erota palveluksesta 48-vuotiaana ja samalla saada palvelusvuosien mukainen eläke sotilaan alimmassa vanhuuseläkeiässä (55 – 57) herättää jäsenistön keskuudessa kysymyksiä säännöllisen väliajoin. Kerrataan mistä oikein on kyse.

Oikeus koskee vain upseereita ja opistoupseereita. Edellytyksenä on, että heillä on sotilasarvo. Samoin henkilöllä tulee olla 30 kalenterivuoden aikana sotilasvirassa tai sotilaskoulutusta vaativassa tehtävässä eläkkeeseen oikeuttavia ansioita vähintään 16 668 euroa vuodessa (vuoden 2017 tasossa). Tästä 30 vuodesta vähennetään ne täydet vuodet, jotka heillä oli jäljellä 55 vuoden iän täyttämisen vuoden loppuun.

Esimerkki 1: Henkilö on sotilasvirassa täytettyään 23 vuotta. Hän päättää erota palveluksesta 48-vuotiaana niin, että ansioraja täyttyy myös palvelussuhteen päättämisen vuonna. 48 - 55 ikävuosien väliin jää seitsemän vuotta. 30 vuodesta vähennetään kyseiset seitsemän vuotta, jolloin sotilaspalvelusaikavaade on 23 vuotta. Esimerkin henkilölle kertyy 25 palvelusvuotta (48-23), joten vaade täyttyy.

Esimerkki 2: Henkilö on sotilasvirassa täytettyään 26 vuotta. Hän haluaa erota palveluksesta 48-vuotiaana. 48 – 55 ikävuosien väliin jää seitsemän vuotta. 30 vuodesta vähennetään kyseiset seitsemän vuotta, jolloin sotilaspalvelusaikavaade on 23 vuotta. Esimerkin henkilölle kertyy 22 palvelusvuotta (48-26), joten vaade ei täyty. Hänelle ei synny oikeutta sotilaseläkkeeseen erotessaan 48-vuotiaana.

Vanhan sotilaan oikeus

Jos vanha sotilas aikoo käyttää 48/55–57-mahdollisuutta, tulee hänestä prosessin myötä uusi sotilas. Tällöin hänen eläkkeensä alkaa myöhemmin perustuen syntymävuoteen. Samoin eläkekertymä ennen vuotta 1995 pienenee 2,64 prosentista 2 prosenttiin. Samalla eläkkeen enimmäismäärä pienenee 60 prosenttiin (vanha sotilas 61 - 66 %).

Eläkkeen määrittämisessä on sama loppupalkkaperiaate kuin muissakin sotilaseläkeissä. Kymmenen viimeistä kokonaista palvelusvuotta määräävät loppupalkan, jonka avulla eläke määräytyy. Eläkekertymä jää hieman alemmaksi kuin palvelusta eroamisikästä asti.

Kertoimien huomiointi

Määritettäessä sotilaan vanhuuseläkettä, käytetään laskennassa eläkkeen alkamisvuodelle vahvistettuja palkka- ja elinaikakertoimia.

Esimerkki 3: Henkilö irtisanoutuu palveluksesta tänä kesänä 48-vuotiaana. Hänelle syntyy eläkeoikeus syntymävuoden perusteella 56-vuotiaana ja eläke alkaa vuonna 2025. Tällöin vuoden 2025 palkka- ja elinaikakertoimet määräävät eläkkeen tason. Näitä kertoimia käytetään kaikkien laskentavuosien eläkeperusteen määrittämiseen.

Elämän rahoittaminen

Jokainen 48/55–57-mallia hyödyntävä jouuu miettimään, kuinka rahoittaa toimeentulonsa ennen työeläkkeelle siirtymistä. Työttömyyskassalta (JATTK) saamamme tiedon mukaan ei olisi estettä ansiopäivärahan maksamiselle, koska oikeus eläkkeeseen syntyy vasta tulevaisuudessa. Työ- ja elinkeinotoimistojen päättämältään kuuluu myös karenssin määrittäminen. Maksimissaan se voi olla 90 kalenteripäivää. Päivärahan saamisen edellytyksenä on, että henkilö on ilmoittautunut työttömäksi työnhakijaksi. TE-toimiston toimivaltaan kuuluu myös työn tarjoaminen työttömälle työnhakijalle. Päivärahoihin liittyvät asiat kannattaa ehdottomasti selvittää omasta TE-toimistosta jo ennakoon.

Miten kertyneet vuosilomapäivät tulee korvata ennen eläkettä?

Teksti: Marko Jalkanen

Virkamiehellä on oikeus saada vuosiloma tai lomakorvaus siltä ajalta, jolta hän palvelussuhteen päättämiseen mennessä ei ole saanut lomaa tai korvausta. Virkamiehen irtisanoutuessa virastaan 1.4. – 31.12., kulumassa olevalta lomanmääräytymisvuodelta (1.4. alkava ja 31.3. päättyvä ajanjakso) ansaittua lomaa ei voida antaa ennen palvelussuhteen päättymistä, ellei virkamies anna siihen suostumusta. Irtisanoutumisen ajoittuessa esimerkiksi vuoden viimeiseen päivään (eläkkeelle 1.1.2018 lukien), virkamiehellä on itsellään päätösvalta siitä, haluaako hän lomavuotena 2017 kerryttämänsä vuosilomapäivät lomapäivinä vai ottaako hän ne rahallisesti vuosilomakorvauksena. Jos kuitenkin virkamiehen irtisanoutuminen ajoittuu tammikuun ja maaliskuun väliseen aikaan, työnantaja voi määrätä pidettäväksi 20 päivää ylittävän loman osan uudes-

ta lomasta. Vuosilomakorvaus on kutakin pitämättä jäänyttä vuosilomapäivää kohti 1/21 täydestä kuukausipalkasta ja se lasketaan päättymiskuukauden palkkauksen mukaisesti.

Virkamiehellä on myös oikeus lomarahaan kaikilta niiltä lomapäiviltä, jotka hän on ansainnut palvelussuhteen päättämishetkeen mennessä ja joilta hän ei ole saanut lomarahaa. Lomarahaa lasketaan siten, että se on 6 % erohetken tehtävän mukaisesti kuukausipalkasta, kerrottuna täysien lomanmääräytymiskuukausien määrällä. Vuosina 2017 – 2018 ja 2018 – 2019 ansaituista lomarahasta leikataan vielä kilpailukykysovimuksen mukaisesti 30 %. Eläkkeelle jäävän on syytä huomioida sekä vuosilomakorvaus että lomarahaa etukäteen verotukseen liittyvässä vuosiansioarviossa, koska niistä kertyy yhteensä varsin huomatta summa veronalaista tuloa.

Viranomaisyhteistyötä parhaimmillaan

Rauhaa turvataan tarvittaessa ilman aseitakin

Teksti ja kuva: Matti Vihurila

Puolustusvoimien JOUHA-kärkiosaja, ylliluutnantti Reijo Kortteus korostaa poliisin ja puolustusvoimien tiivistä ja hedelmällistä yhteistyötä joukkojenhallinnan alalla. Poliisin kotimaasta ja armeijan kriisinhallintatehtävissä saamat kokemukset jaetaan ja niiden opetukset hyödynnetään molempien viranomaisten koulutuksessa. Kortteuksen päällä oleva JOUHA-varustus on yhdenmukainen poliisin käyttämän varustuksen kanssa.

Mellakoivien tai mieltään osoittavien väkijoukkojen yhteenotot poliisien kanssa ovat tuttuja tv-uutisten katsojille. Viimeksi Espan-

jassa Katalonian itsenäisyyssäänestystä valvoneiden poliisien toimenpiteitä arvosteltiin rajusti, ja ne nousivat maailman uutisotsikoihin. Joukkojenhallintaan eli JOUHAan valmistautuminen on jo pitkään ollut myös osa suomalaisten rauhanturvaajien koulutusta. Koulutusyhteistyö poliisin kanssa tällä saralla on tiivistä ja hedelmällistä, mm. varustus on ollut yhteneväistä vuodesta 2016. Sotaväen puolelta alan kärkiosaja löytyy Säkylästä, ylliluutnantti **Reijo Kortteus**.

JOUHA-kehitystyö alkoi Kosovon KFOR-operaatiosta saaduista kokemuksista. Albaanien ja serbien välisissä mellakoissa v. 2004 loukkaantui suomalaisia rauhanturvaajia, ja niissä kuoli kymmeniä ja loukkaantui satoja mellakoitsijoita. Pääosa suomalaisista rauhanturvaajista palvelee nykyisin Libanonin UNIFIL-operaatiossa, johon osallistumisen suorituskykyvaatimukset edellyttävät JOUHA-kykyä.

- Irlantilais-suomalaiselta pataljoonalta ja Suomen ranskalaispataljoonaan osoittamalta reserviyksiköltä edellytetään joukkojenhallinnan suunnittelu-, varautumis- ja toimeenpanokykyä. Ranskalaispataljoonan jokaisella suomalaisella on henkilökohtainen JOUHA-varustus, Porin prikaatin Kriisinhallintakeskuksessa osastoupseerina palveleva Kortteus kertoo nykytilanteesta.

Mellakantorjuja ei provosoi, edes varustuksellaan

Libanonissa operatiivisiin tehtäviin osallistuvat joukot, lähinnä jääkärikomppanioiden henkilöstö, saavat rotaatiokoulutuksessa lähes kolme päivää kestävä JOUHA-koulutuksen. Tähän sisältyy perusopetuksen jälkeen mm. toiminta joukkue- ja komppaniakokoonpanoissa, minkä lisäksi joukko osallistuu perusteelliseen voimankäyttökoulutukseen. Osaaminen testataan rotaatiokoulutuksen lopussa pidettävässä sovelletussa harjoituksessa, jossa komppania saa vastaansa noin 100 varusmiehestä koostuvan mellakoivan maaliosaston. Kepein, vesipulloin ja pilaantunein hedelmin varustautunut joukko testaa mellakantorjujen taidot ja hermot.

- Uutiskuvissa näkee usein, miten yksittäiset mellakkapoliisit kamppailevat mielenosoittajien kanssa. Meillä toimitaan joukkona - joukkueena tai komppaniana - johdetusti ja kurinalaisesti. Keskeisenä pyrkimyksenä on paikantaa ja napata eli ottaa haltuun joukon agitaattorit ja näin rauhoittaa tilanne. Varustus määräytyy tilanearvion mukaan, millä pyritään välttämään

turhaa provosointia. Esimerkiksi mellakakilpiä tai teleskooppipatukoita ei pidetä esillä, mikäli tilanne ei sitä vaadi. JOUHA-osastot ovat myös aseistamattomia, mutta jos mellakka eskaloituu aseenkäytön asteelle, siitä väistytään välittömästi ja esiin astuvat aseistetut reservit, yliluutnantti Reijo Kortteus avaa taktiikkaa.

Kokemuksia vaihdetaan puolin ja toisin

Eritreassa ja Afganistanissa kriisinhallinta-tehtävissä palvellut Kortteus on vuodesta 1999 kartuttanut omaa osaamistaan osallistumalla poliisin järjestämään JOUTHA-koulutukseen. Hänen mukaansa isoin harppaus alalla tapahtui 2010-luvulla, kun puolustusvoimien ja poliisin yhteistyö tiivistyi entisestään.

- Nykyisin meillä on pysyvä yhteistyösuhde ja täsmälleen sama varustus. Poliisin karkiosajaajat osallistuvat säännöllisesti tulevien rauhanturvaajien rotaatiokoulutuksiin ja välittävät omat kokemuksensa ja osaamisensa heille. Me puolestamme välitämme poliisille kriha-operaatioiden opetukset, jolloin molemmat osapuolet pysyvät ajan tasalla. Tämä on viranomaisyhteistyötä parhaimmillaan. Toistaiseksi tilanne operaatioissa on JOUTHAN osalta ollut rauhallinen, mutta valmius löytyy, yliluutnantti Kortteus toteaa.

Sotilaiden mellakka-varustus

- ylävartiosuoja (rinta-, hartia-, kynnär-, selkä- ja olkavarsisuoja)
- nivussuoja
- reisisuojat
- säärisuojaimet
- viilto- ja rystysuojakäsineet
- komposiittikypärä
- teleskooppipatukka tai vinyylipatukka
- käsiraudat
- reppumallinen kassi, jossa varusteita on kätevä säilyttää ja kuljettaa
- valmiiksi säädetyt henkilökohtaiset varusteet puettavissa noin 10 minuutissa
- jatkossa käytössä mahdollisesti myös OC-sumutin (pippuri- tai paprikasumutin)

Kokemukselle ja osaamiselle jatkuvaa kysyntää maailmalla

Teksti: Matti Vihurila

Suomi osallistuu tällä hetkellä 11 sotilaalliseen kriisinhallintaoperaatioon. Niissä palvelee yhteensä hieman yli 500 suomalaista rauhanturvaajaa, joista Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen palkattua henkilökuntaa on noin 150. Kriisinhallintatehtävissä palvelevien opistoupseerien määrä on 23. Opistoupseerien tehtävänimikkeitä ovat mm. yksikön varapäälikkö, yksikön väepli, eri toimialojen toimistoupseerit, NSE:n (kansallinen huoltoelin) päälikkö, materiaali-päälikkö, tietohallintopäälikkö, johtamisjärjestelmäpäälikkö, taisteluvälineupseeri, kuljetusupseeri, sotilastarkkailija ja yhteysupseeriryhmän varajohtaja. Opistoupseerien kriha-vaativuusluokat asettuvat haaruka-
kaan 7A – 8B, mikä tarkoittaa rahallisesti 4 827 – 5 489 €/kk. Tämän lisäksi tulevat mahdolliset operaatiokohtaiset lisät, esim. Afganistanissa + 15 %, sekä verottomat päivärahat koko ajalta, palvelusvapaat ml.
- Opistoupseerit palvelevat tehtävissä, joissa vaaditaan sotilaskoulutuksen lisäksi pitkää ammattitaitoa ja elämäkokemusta, kertoo kapteeni **Ippo Reinikainen** Maavoimien esikunnasta. Hän vastaa pääosin pal-

katun henkilöstön rekrytoinnista kriisinhallintatehtäviin.

Huutavin pula on henkilöstöalan opistoupseereista. Tarvetta olisi myös johtamisjärjestelmä-, taisteluväline- ja kuljetusalan osaajille.

- Taisteluvälineupseereilta vaaditaan tietyt luvat ja lisenssit, joita on jo tosin jossain määrin myös aliupseereilla. Monet kuljetusalan opistoupseerit ovat osallistuneet MOVCON-koulutukseen, jota kriisinhallintatehtävissä edellytetään. Toivottavaa olisi, että sitä käytäisiin testaamassa esim. kuuden kuukauden kriha-palveluksessa, jolloin koulutuksen hyödyt saataisiin maksimoitua niin kriha- kuin kotimaankin palveluksessa, Reinikainen kannustaa.

Aika ajoin eteen tulee pikatilanteita, joissa suunniteltu lähtö peruuntuu esim. yllättävän perhetilanteen tai läpäisemättömän Cooper-testin johdosta. Mikäli lähtönsä peruneen henkilön joukko-osastosta/vast. ei löydy halukasta uutta tehtävänhoitajaa eikä aikaa jää erillishakuun, pyritään aukko täyttämään tällöin esim. evp-pooliin ilmoittautuneiden henkilöiden värvämisellä.

KRIISINHALLINTAOPERAATIO

EUFOR ALTEHA, BOSNIA (8)

KFOR, KOSOVO (20)

EUNAVFOR MED SOPHIA, VÄLIMERI (7)

UNIFIL, LIBANON (335)

UNDOF, ISRAEL/SYYRIA (2)

UNTSO, LÄHIHTÄ (18)

OIR/SKJI, IRAK (112)

RS/SOA, AFGANISTAN (32)

EUTM, MALI (2)

MINUSMA, MALI (6)

EUTM, SOMALIA (7)

Sipoon suunnistava

Teksti: Antti Kymäläinen Kuva: Puolustusvoimat

Kapteeniluutnantti **Risto Kettunen** on tehnyt pitkän uran Puolustusvoimien henkilöstöalalla ja pätevöitynyt alansa perin juurin tuntevaksi ja tunnustetuksi osaajaksi. Tie on kulkenut merivoimien joukkojen komentoalan päällikkötehtävistä Henkilöstökoulun opettajan ja kurssinjohtajan pestien kautta Pääesikunnan henkilöstöosaston osastoupseeriksi.

- Tehtäviini palvelussuhdesektorilla kuuluu monipuolisia henkilöstöalan asiantuntija- ja valmistelu-tehtäviä, pelkistää Kettunen vaatimattomasti nykyisen toimenkuvansa.

Puolustusvoimien henkilöstöalan toimijoille Kettunen tuli tutuksi luennoitsijana alan kurssilla ja opetustilaisuuksissa. Henkilöstökoulun tehtäväkenttä oli hänelle erityisen mieluinen.

- Sain osallistua opetuksen suunnitteluun, toteuttamiseen ja kehittämiseen. Lisäksi olin kurssinjohtajana muun muassa opistoupseerien henkilöstölinjan viimeisillä jatkokurssilla. Kurssien opetuksen sisältö muodostui käytännössä kaikista henkilöstöalan asiakokonaisuuksista - juhlaillallisen järjestämisestä henkilöstöalan toimintaan poikkeusoloissa.

Kun Henkilöstökoulu liitettiin vuonna 2006 osaksi Maanpuolustuskorkeakoulun täydennyskoulutusosastoa, vaikeimpia virkaehtosopimuskysymyksiä koskeva neuvonta siirrettiin koulun parhaille asiantuntijoille. Kettusta ja hänen kahta kollegaansa ryhdyttiin kutsumaan leikkisästi ”kolmeksi itämaan tietäjäksi”.

- Neuvoimme ja ohjasimme päätöksen valmistelijoita tiedon lähteille. Tämä oli pieni osa arkityötä, opetustyön ollessa painopisteenä. Nykyisin tällainen tuki työntäjän edustajille annetaan Pääesikunnan henkilöstöosastolta, toteaa Kettunen.

Kapteeniluutnantti Risto Kettunen pitää henkilöstöalaa mielenkiintoisena työkenttänä. Päätöksen valmistelussa korostuu säädöksen ja sopimusten noudattaminen.

leijona

Henkilöstöalalla työtä riittää

Puolustusvoimissa henkilöstöasioita hoide-
taan Kettusen mielestä vastuullisesti. Hen-
kilöstöala on työntäyteinen toimiala, jossa
"ammutaan kovilla" joka päivä - harjoitus-
päätoiksi ei tehdä.

- Kiireessä voi toki syntyä myös virheitä,
mutta niitä ei tulisi liikaa pelätä, vaan ot-
taa opiksi.

Omaa osaamistaan Kettunen on kehittänyt
opistoupseerien urakussien ohella alansa
täydennyskoulutuksessa sekä suorittamal-
la Helsingin yliopistossa kasvatustieteiden
perusopinnot ja ammatillisen opettajakou-
lutuksen opinnot.

AmmatINVALINTAVAIHEESSA nuori Kettunen
oli kiinnostunut turvallisuusalasta, poliisin
tehtävät houkuttivat. Lopulta puolus-
tusvoimien tehtävien monipuolisuus painoi
vaakakupissa enemmän.

- Asuimme Haminassa ja varuskuntakau-
pungissa sotilastehtävät tulivat tutuiksi.
AmmatINVALINTAA ei varmasti vaikeuttanut
sekään, että isäni palveli toimiupseerina
Kymen jääkäripataljoonassa.

Kettunen sanoo onnistuneensa työn ja per-
he-elämän yhteensovittamisessa. Vaativan
työn vastapainona on virkistäviä harrastuk-
sia.

- Vapaa-aikani kuluu pääasiassa nuorison
urheilutoiminnassa. Olen mukana Sibbo
Vargarnan suunnistuskoulun toiminnassa
ohjaajana. Lisäksi Lions-toiminta täyttää
kalenteria mukavasti. Aikaa kuluu myös
mökillä erilaisissa puuhissa.

Risto Kettunen

- osastoupseeri, Pääesikunnan
henkilöstöosasto
- 52-vuotias
- kapteeniluutnantti
- koulutus PO I kiv, PO II esik,
LtnK esik
- naimisissa, kaksi lasta
- harrastaa Lions-toimintaa, nuo-
risotyötä, suunnistusta ja muu-
ta kuntoliikuntaa

Motto: "Vettä kölin alle!"

Kapteeniluutnantti Juha Pietilää
kiinnostaa, minkälaiset edellytyk-
set Turusta käsin toimiminen tuo
merelliseen käytännön koulutuk-
seen. Sen osalta suunnittelu on
vielä kesken.

Rajavartiolaitoksen merellinen koulutus siirtyy Turkuun

Teksti: Samuli Vahteristo Kuva: Arto Karpelin

Raja- ja merivartiokoulun merelliseen
erityisosaamiseen liittyvää koulutus-
ta on annettu Porkkalan Merivartio-
aseman tiloissa. Vuodenvaihteessa henki-
löstö siirtyy Turkuun, Auriga Port Centerin
tiloihin, missä toimintaedellytykset parane-
vat huomattavasti ja yhteistoiminta tehos-
tuu.

- Auriga Port Centerin tiloissa toimii merel-
listen toimijoiden ja asiantuntijoiden keskit-
tymä. Samassa rakennuksessa toimivat
mm. Länsi-Suomen merivartioston esikun-
ta, Meripelastusjohtokeskus MRCC Turku
(Maritime Rescue Co-ordination Centre) ja
VTS Turku -meriliikennekeskus (Vessel Traf-
fic Service). Lisäksi rakennuksessa toimii
Turun satama, Liikenneturvallisuusvirasto
sekä Aboa Mare -merenkulun oppilaitos.
Toiminta saman katon alla tehostaa merel-
listen toimijoiden operatiivista yhteistyötä
ja tiedonvaihtoa, jossa kaikki sparraavat
toisiaan, Raja- ja merivartiokoulun johtaja
eversti **Pasi Tolvanen** sanoo.

Hänen mukaansa myös henkilöstön tehtä-
väkierto ja käyttö eri opetustapahtumissa
sujuvat jatkossa joustavammin.

- Muiden saavutettavien etujen lisäksi ha-
emme tietenkin myös kustannustehokkuut-
ta.

Meripelastuksen opettaja, kapteeniluut-
nantti **Juha Pietilä** katsoo, että siirto Tur-
ku tarjoaa esimerkiksi simulaattorikoulu-
tukselle erinomaiset puitteet, samoin kuin
eri asiantuntijoiden päivittäinen mahdolli-
suus tehokkaaseen tietojen vaihtoon. Kai-
ken kaikkiaan Pietilä piti tulevaa ratkaisua
hyvänä, vaikka se aiheuttaa hänelle huolia
esimerkiksi työmatkojen pidentymisen ja
asumisen osalta.

- Muutoksiin liittyy aina haasteita ja olen hie-
man huolissani siitä, minkälaisiksi meripe-
lastuksen käytännön koulutuksen opetus-
mahdollisuudet Turussa muodostuvat. Osa
koulutuksesta pitää tapahtua avomerellä ja
siihen Turun sokkeloinen saaristo ei parhai-
ta mahdollisuuksia tarjoa. Kalustokin pitäisi
olla helposti käyttöön otettavissa.

Eversti Tolvasen mukaan koulutustukikoh-
dan osalta tilaratkaisut ja varastotilat ovat
vielä osin kesken. Ne pyritään ratkaise-
maan viimeistään ensi syksyyn mennessä.

- Tämä merkitsee sitä, että merellisen kou-
lutuksen kaikki kalusto pystytään siirtä-
mään vasta tilojen valmistuttua. Käytännön
opetusta järjestetään edelleen siellä, missä
se on tarkoituksenmukaista ja kustannuste-
hokasta, esimerkiksi Latokarissa, Pansios-
sa, Nauvossa tai Porkkalamassa.

”Koiranelämää” yli kolme vuosikymmentä

Puolustusvoimilla on noin 130 sotakoira, jotka pääosin ovat saksanpaimenkoiria, belgianpaimenkoira malinois’ia ja labradorinnoutajia. Mahtuu joukkoon myös Kajaanissa palveleva erikoisetsintäkoira, parsonrussellinterrieri Indy. Valtaosa koirien parissa työskentelevästä noin 100 palkatusta henkilöstä on vartiostojen sotilaspoliiseja.

Niinisalossa sijaitseva Porin prikaatin sotakoiraosasto on pv:n koiratoiminnan keskus. Varusmiehille annetaan koiranohjaajakoulutusta myös Kainuun prikaatissa.

Yliluutnantti **Petteri Halme** on työskennellyt sotakoirien parissa vuodesta 1987 ja osaston johtajana vuodesta 2004.

– Vastaan osaltani Puolustusvoimien sotakoira-toiminnan käytännön toteutuksesta. Keskeisimpiä osa-alueita ovat koirien hankinta kaikkiin puolustushaaroihin ja niiden sijoittaminen loppukäyttäjille sekä osallistuminen palkatun henkilöstön ja varusmiesten koiranohjaajakoulutukseen ja koirien operatiiviseen käyttöön liittyvään suunnitteluun. Näiden lisäksi TRSS-suunnittelu, kansainvälinen yhteistyö, kotimaan viranomaisyhteistyö ja osaston hallintoon liittyvät päivittäiset asiat työllistävät, Halme listaa.

Koirien erityistaitoja hyödynnetään monipuolisesti

Halmeen lisäksi alalla työskentelee kolme muuta opistoupseeria: sotakoiraosaston kurssinjohtaja, Maasotakoulun sotilaspoliisilinjan johtaja ja Kaartin koiraryhmän johtaja. Linjaorganisaation ohella sotakoira-toimintaa toimialateitse ohjaa Maavoimien esikunta sekä Sotilaslääketieteen keskuksen erityisasiantuntijayksikkö.

Nykyisin sotakoirat annetaan pentuina tu-

Yliluutnantti Petteri Halmeen läheisin työkaveri on 8-vuotias Remo, joka on rodultaan belgianpaimenkoira groenendael, kennelnimeltään Kare-Saran toimintasankari. Työpari on siirtymässä reserviin ensi vuoden kuluessa ja pysyvästi liittymässä kotona odottavien kahden labradorinnoutajan laumaan.

Teksti: Matti Vihurila

Kuva: Merja Hämäläinen

leville ohjaajilleen, jotka poliisikoiranohjaajien tavoin vastaavat niiden koulutuksesta ja hoidosta. Kotimaan ohella pentuja hankitaan myös muualta Euroopasta.

– Vielä 90-luvulla koirat olivat pääasiassa vartiokoiria. 2000-luvulla aloitettiin räjähduskoirien koulutus, ja samoihin aikoihin luotu Puolustusvoimien huumestategia käynnisti huumekoirakoulutuksen. Näiden myötä resurssit lisääntyivät, ja nyt meillä on kuusi eri koulutuslinjaa (suoritekykyä) sotakoirille, Petteri Halme kertoo.

Nuuhkittavaa riittää niin kotimaassa kuin maailmallakin

Yhteispohjoismaisen puolustusyhteistyön NORDEFCON sisälle perustettiin koiratointia kehittävä Military Working Dog Work Group v. 2012.

– Työryhmän johdon kokouksissa linjataan tulevien kurssien koulutustarjontaa ja painopisteet sekä yhteinen toimintalinja Naton Military Working Dog Expert Panel'in toiminnassa. Kaksiviikkoiselle kurssille osallistuu neljä koirakkoa kustakin jäsenmaasta ja neljä vaihtuvista Nato-jäsenmaista. Kriisinhallintatehtävät huomioidaan koirien koulutuksessa, mutta pääpaino on omissa kansallisissa tarpeissa. Viime toukokuussa kurssi pidettiin Suomessa Porin prikaatin johdolla, kokouksiin osallistuva Halme kertoo.

Vuodesta 2010 NORDEFCON on ollut ainoa organisaatio, jolla on ollut pysyvä puheenvuoro Naton Expert Panel'in kokouksissa. Naton tarkkailijat ovat myös avoimesti tunnustaneet NORDEFCON kurssin olevan ylivoimaisesti tehokkain ja parhaiten järjestetty sotakoirien koulutustilaisuus maailmassa.

Kautta maailman virkakoirat ohjaajineen kantavat K-9-tunnusta. Miksi?

– Koira eläin on englanniksi ”canine”, mikä äännetään ”kei-nain”. Ääntämyksen voidaan tulkita tarkoittavan myös K-9-yhdistelmää, joten siitä on tullut kaikkia virkakoiria määrittävä tunnus, ylliluutnantti Petteri Halme kertoo yli 30 vuoden kokemuksella.

Varaa ja virkisty – jäsenten parhaaksi

Muistathan, että Päälystoliiton lomakohteiden hakemukset ajalle 1.1. - 30.4.2018 tulee jättää 31.10.2017 mennessä.

www.paallystoliitto.fi

Kuva: Samuli Vahteristo

Perhelomalle jälleen Päälystön Naisten kautta

Teksti: Pirkko Lokinperä

On jälleen aika ryhtyä miettimään tulevan kesän lomaa ja sitä, kuinka sen viettäisi. Pitkästä aikaa Päälystön Naisten Liitto ry. on saanut neuvoteltua yhteistyökumppaninsa Maaseudun Terveys- ja lomahuollon kanssa, STEA:n tuella, oman perheloman kauttaan hakeville perheille. Viime vuosina on ollut huonoa tuuria kauttamme hakeneiden perheiden suhteen. Hakijat on sijoitettu yleisten perhelomien hakijoiden joukkoon, jolloin lomalle on päässyt vain muutama perhe tai ei ollenkaan.

Ensi kesänä, 8. – 13. heinäkuuta, perheet voivat suunnata matkansa kohti Nuorisokeskus Piispalaa. Se sijaitsee Kannonkoskella, lähes keskellä Suomea. Piispala on erittäin pidetty luonto-, liikunta- ja nuorisomatkaileuskeskus. Lomalle hyväksytään kymmenen perhettä. Lomaan sisältyy täyshoito, majoitus kahden hengen huoneessa tai perhekoon mukaisissa huoneissa/huoneistoissa.

neistoissa, lomapaikan allasosaston ja kuntosalin käyttö, yleinen vapaa-ajan ohjelma ja ryhmän ohjelma. Loman omavastuu on 20 €/vrk aikuisilta ja alle 17-vuotialta ei peritä omavastuuta.

Jos kiinnostuit, lomaa voit hakea sähköisellä hakemuksella, joka löytyy Maaseudun terveys- ja lomahuollon nettisivuilta www.mtlh.fi. Kun olet täyttänyt hakemuksen ja lähettänyt sen, saat paluupostina hakemuksen numerokoodin. Lähetä tuo koodi Päälystön Naisten Liitto ry:n puheenjohtajalle, pirkko.lokinperä@kolumbus.fi, joka koostaa niistä sitten listan, jolla varmistetaan, että kaikki hakemukset kohdistuvat oikealle lomalle. Muistakaa täyttää hakemus huolella, sillä vaivaltaisesti täytettyjä hakemuksia ei hyväksytä. Hakemukset tulee tehdä viimeistään 1.4.2018. Nyt joukolla hakemaan lomaa ja laittakaa sanaa kiertämään. Lisätietoja: pirkko.lokinperä@kolumbus.fi.

Lainsuojattomat työaikalain piiriin

Teksti: Samuli Vahteristo Kuvat: Päälystöliiton arkisto ja Puolustusvoimat

On aika palata ajassa taaksepäin 1960- ja 1970-luvuille ja katsoa pikakelausella, minkälaisessa Suomessa nykyisten opistoupseerien ammattiveljet, aliupseerit ja myöhemmin toimiupseerit työtään tekivät ja arkeaan elivät.

1960-luvun alkupuolella Suomi nousi kaikilla mittareilla ja hyvinvointivaltion perustaa rakennettiin. Vuosikymmenen edetessä puoliväliin tapahtui muutos. Yleisradio eli "Repo-radio" lähetti hyvin yhteiskuntakriittistä ohjelmaa. Kansa ei ollutkaan enää niin yhtenäistä kuin ennen. Alkoi lievä lama ja muutto työn perässä Ruotsiin sai ennätykselliset mittasuhteet.

Parikymppisiksi varttuneet suurten ikäluokkien lapset kapinoivat ja ilmapiiri politisoitui vahvasti. Vasemmistolaiset opiskelijat valtasivat Helsingin Vanhan ylioppilastalon 1968. Lopullisen iskun länsieurooppalaiselle vasemmistoradikalismille antoi Neuvostoliitto Tshekkoslovakian miehityksellään elokuussa 1968. Unelma ihmiskasvoisesta sosialismista Itä-Euroopassa murskaantui kuvainnollisesti telaketjujen alle. **Mauno**

Koivisto oivalsi radikalismien anarkistisen luonteen puhuessaan pääministerinä kesäkuussa 1968 näiden aatteiden olevan "vain ylensyöneen yhteiskunnan ilmavaivoja". Tämä sopi hyvin luonnehtimaan länsieurooppalaista vuoden 1968 opiskelijaradikalismia, joka oli vailla poliittista ohjelmaa. Oli yksinkertaisesti hauskaa yhdessä.

Työaikalakia muutettiin vuonna 1965 siten, että kaikilla aloilla piti siirtyä 40-tuntiseen työviikkoon vuoteen 1970 mennessä. Kanta-aliupseerit olivat kuitenkin työaikalainsäädännön ulkopuolella. Ajan hengen mukaan myös Aliupseeriliitto uskalsi osoittaa kapinahenkeä. Liitto järjesti vuonna 1966 lehdistötilaisuuden, jossa se toi esiin aliupseeriston arvostukseen, koulutukseen, pätevyysvaatimuksiin ja palkkaukseen liittyviä epäkohtia, joihin vaadittiin pikaisia korjauksia. Esille nostettiin myös työaikakysymykset, jotka olivat epäinhimilliset muihin kansalaisiin verrattuna. Käytännössä aliupseeri oli 24 tuntia vuorokaudessa työnantajan käytössä. Ainut ylimääräinen korvaus maksettiin sunnuntaityöstä. Työaikakysymyksen hoitamiseksi liitto ilmoitti olevansa valmis käyttämään lakkoasetta.

Aliupseerit olivat saaneet tarpeekseen, kun mitkään neuvottelut tai lukuisat liiton tekemät esitykset eivät tuottaneet tulosta asioiden parantamiseksi. Näin se haki julkisuuden kautta yleisestä mielipiteistä tukea asemansa korjaukseen.

Säkylässä eläkepäiviä viettävä kapteeni evp. **Olavi Uusitalo** muistaa tuon ajan kuin eilisen päivän.

- Olin silloin kerhon hallituksessa ja pohdimme, missä yhdistyksemme lakkojohto voisi kokoontua, kun kerhotila ei ollut käytettävissä. Saimme Säästöpankilta luvan sen alakerrassa olevan kerhohuoneiston käyttöön. Junamatkalla Sodankylän liittokokoukseen sattui tapaus, joka ei ollut omiaan tukemaan liiton pyrkimyksiä laajemman tuen saamiseksi asiallemme. Samassa ju-

1960- ja 1970-luvuilla Suomessa elettiin myös vahvasti presidentti Urho Kekkosen määräämässä marssijärjestyksessä. Lauri Sutelan johdolla Puolustusvoimien henkilöstöryhmien edustajat kävivät onnittelemassa Kekkosta hänen 80-vuotispäivänä. Kuvasta pisimpänä erottuu Toimiupseeriliiton puheenjohtaja Armo Korvela.

nassa oli myös muiden joukko-osastojen aliupseereita matkalla liittokokoukseen. Pari kaveria heistä oli vahvasti humalassa ja mekkaloivat sekä häiritsivät muita matkustajia. Vieläkin muistan erään siviilin sanat: "Ja tuollaisille me vielä maksamme palkkaa". Se satutti minua, ja samalla se on muistutus siitä, miten muutama henkilö voi pilata koko joukon maineen, Uusitalo kertoo.

Puolustuslaitos tuki liiton vaatimuksia

Liiton vaatimukset ja Puolustuslaitoksen johdon näkemykset olivat useissa asioissa yhteneväiset, ja aliupseerien asemaan ja koulutukseen tehtiin huomattavia parannuksia etenkin seuraavan vuosikymmenen alkupuolella. Yksi merkittävin oli monen komitean pohtima ja lukuisten mietintöjen jälkeen syntynyt Puolustusvoimien työaikalaki, joka astui voimaan 1.6.1970. Se sisälsi määräykset sota- ja leiriharjoituksista maksettavista erillisistä korvauksista sekä sunnuntai-, ilta- ja yötyökorvauksista.

Lakiin oli liitetty määräykset työaikasäännösten soveltamista koskevasta neuvottelumenettelystä. Laivapalveluksessa olevat jäivät edelleen työaikasäännösten ulkopuolelle. Säännöllinen työaika oli 120 tuntia kolmen viikon jaksossa. Samalla vahvistettiin oikeus 30 tuntia kestäväan yhtäjaksoiseen viikkolepoon. Työviikko oli pyrittävä järjestämään myös varusmiesyksiköissä viisipäiväisen työviikon periaatetta noudattaen.

Laki oli väljä ja sitä tulkittiin monesti takavuosien ajattelutavalla, että "puolustusvoimissa tekemiset ja tavat säättää esimies tai ohjesääntö". Lisäksi Puolustusvoimat laati monia ohjeita siitä, miten lakia pitää tulkita. Näin luottamusmiehet joutuvat takaan käymään joukko-osastojen komentajien puheilla. Jatkuva "sotajalalla olo" ei tyydyttänyt työnantajaa eikä työntekijöitä, ja yhteistuumin päätettiin sopia vuonna 1972 keskinäinen virkaehtosopimus, joka toikin lukuisia parannuksia palkkaukseen. Lopullinen sinetti liiton vaatimuksille aliupseerien aseman ja koulutuksen parantamisesta tuli voimaan 1974, kun siirryttiin yhtenäispäälystysjärjestelmään ja toimiupseerien opinahjon nimeksi tuli Päälystöpisto.

Kuin silloin ennen

Porin prikaatissa Turussa vuonna 1962 sotilasuraansa aloittaneet kersantit **Kalevi Tuominen** ja Olavi Uusitalo muistelevat vanhoja ajan kultaamin lasein.

- Ei silloin poikamiehenä niin paljon palkkaa ajatellut. Raha riitti, kun lähes aina oli töissä. Yksikön päällikkö oli se herra, joka määrittä työaikamme. Teimme kuusipäiväis-

tä työviikkoa ja tarvittaessa teimme töitä myös sunnuntaina. Ampumaleirit pidettiin 30 km:n päässä Yläneen Raasissa ja ne kestivät viikon. Vähintään kerran kuukaudessa oli sota- tai taisteluharjoitus, joka kesti muutamia päiviä, Kalevi Tuominen kertoo.

Olavi Uusitalon mukaan asuntotilanne oli Turussa huono, ja poikamieskersantit vuokrasivat kaupungilta solukämppejä, joissa asui kaksi tai kolme henkilöä samassa pienessä tilassa.

- Peruskurssin jälkeen muutin Säkylään, minne joukko-osasto oli siirtynyt uusiin kasarmeihin ja jossa henkilökunnalle oli avautunut oikea paratiisi asuntojen osalta. Edelleen meille kersanteille osoitettiin oma huoneisto, mutta nyt käytössä jokaisella oli oma huone. Vaatimattomista oloista lähteneelle vasta äskettäin valmistunut kerrostaloasunto oli kuin satumaailma, jossa oli jopa kylpyamme.

Aliupseerin palkka ei ollut häppöinen, mutta sillä tuli toimeen, kun ei töiden jälkeen kurvannut polkupyörällä kerholle. Kumpikin kaveruksista purjehti tahollaan avioliiton satamaan ja tarpeet kasvoivat. Säkylän keskustaan palveluiden ääreen oli matkaa viisi kilometriä, joten auton hankinta oli välttämätöntä.

- Perhe hankki vuonna 1968 käytetyn Ford Anglian, mihin piti osin käyttää lainarahaa. Talouttamme helpotti se, että vaimoni sai töitä Säästöpankista miltei heti naimisiin mentyämme ja myöhemmin hän perusti tilitoimiston. Oma palkkani koheni 1970-luvun alkupuolella, kun Puolustuslaitoksen virkaehtosopimus solmittiin. Samoihin aikoihin hankimme mökkitontin Uudenkaupungin edustalta. Pankkitilille jäi kaupanteon jälkeen sata markkaa. Tarkan markan taloutta eläen pystyimme lainarahalla ja hartiapankin kautta rakennuttamaan vuonna 1977 omakotitalon, Kalevi Tuominen kertoo.

Olavi Uusitalo puolestaan kävi RUK:n vuonna 1965, koska siitä sai yhden palkkaluokan lisää. Huovinrinteen

Aliupseerikerhon puheenjohtajanakin hän ehti toimia vuoden.

- **Veikko Lehtimäki** oli meidän yhdistyksestä liiton hallituksessa ja olimme hyvin perillä edunvalvontakuvioista. Veikko oli kivenkova neuvottelija ja luottamusmies. Hän oli rauhallinen eikä korottanut ääntään, vaan lateli aina faktat pöytään. Töitä tuollain luottamusmiehellä riitti, kun työaika-

määräykset kaikkine soveltamisohjeineen olivat niin monin tavoin tulkittavissa.

Uusitalon perhe vietti myös tarkan markan aikaa. Kulkupeliksi hankittiin käytetty kuplavolkari.

- Ihan koko summaa kuplan hankintaan ei löytynyt kukkarosta, joten piti tehdä lyhytaikainen vekseli. Pärjäsimme toimiupseerin palkalla, kun emme tehneet ulkomaanmatkoja tai muutenkaan tuhlaileet. Vastasin prikaatin viesti- ja linkkiyhteyksistä, joten leiri- tai sotaharjoituskorvauksista en päässyt juurikaan osalliseksi. Mastorahaa sain, kun kiipesin 72-metriseen linkkimastoon huoltotöihin.

- Asuimme lapsemme syntymän jälkeen prikaatin rivitaloissa, jotka olivat tuon ajan mittapuun mukaan laadukkaita. Hankimme vähin erin tulojen kasvaessa myös pakastimen, tiskikoneen ja väritelevisiön sekä lainarahalla rakensimme kesämökin. Myöhemmin vuonna 1982 muutimme omakotitaloon. Mielestäni Puolustusvoimat tarjosi minulle hienon ammatin ja perheelleni kohtuullisen toimeentulon, Uusitalo summaa. Satojen muiden toimiupseeriperheen vaurastumisen kaari on varmasti samankaltainen kuin Tuomisen ja Uusitalon. Se on osoitus siitä, miten tärkeitä liiton edunvalvontatoimet ovat olleet jäsenten taloudellisen aseman turvaamiseksi ja nostamiseksi tasavertaiseen asemaan yhteiskunnassa toimivien muiden ammattisaajien kanssa.

Kylmän sodan kilpavarustelu ja ydinasesodan uhka saivat myös puolueettoman Suomen tehostamaan väestönsuojeluaan 1960-luvulla. Ydinlaskeuman varalta louhittiin isoja kalliosuojia, ja kansalaiset opetettiin huiskimaan saasteet pois puunoksilla. Puolustusvoimissa miltei joka harjoituksessa suojauduttiin ydinsaasteilta ja taistelukaasuilta.

Leppä kiittää liiton tuesta ammunnan harrastajille

Teksti ja kuva: Mika Räisänen

Syyskuussa pidettyjen ammunnan sotilaiden SM-kilpailujen tekninen johtaja, kapteeni **Marko Leppä** arvioi, että kilpailuissa ammutut lajit mittaavat hyvin sotilaiden perusampumataitaa. Hän harmittelee sitä, että maastoammuntakilpailut jäivät pois ohjelmasta, sillä ne jos mitkä mittaisivat sotilaiden tilanteenmuakaista ampumataitaa.

- Maastoammuntakilpailut valitettavasti vaatisivat mittavan järjestelyorganisaation. Toisaalta SM-kilpailut ovat edelleen houkuttelevia, varsinkin varusmiehille, joille ne ovat ainutlaatuinen kokemus, Leppä toteaa. Urheilukoulussa ammunnan valmentajana toimiva kapteeni Leppä kertoo kisojen järjestämisen olevan pitkä urakka, joka huipentuessaan vaatii paljon järjestelytyövoimaa.

- Kilpailujen valmistelu alkoi vajaa vuosi sitten, jolloin sain tehtäväksi suunnitella kilpailujen käytännön järjestämisen. Jään vuoden vaihteessa reserviin, ja koin tehtävän mieluisaksi ja haastavaksi viimeiseksi työtehtäväksi. Erityisen ilahduttavaa oli osanottajamäärän kasvu viime vuodesta.

- Kilpailijoita oli mukana kaikki lajit huomioiden noin 230. Rynnäkkökiväärilajeissa ilmoittautuneita oli 161, ja 50 m:n lajeissa lisäystä oli yli 30 %. Kilpailun järjestelyorganisaatioon kuului 33 palkattua henkilöä, 100 varusmiestä sekä 11 reserviläistä. Kilpailujen yhteydessä kamppailtiin Päälystöliiton ja Aliupseeriliiton mestaruuksista. Lepän mukaan liittojen kilpailut eivät aiheuta lisätyötä, sillä tulospalvelu tuottaa kolmet tulokset ja näin saadaan enemmän osallistujia. Leppä muistuttaa, että ampu-

mataito on yksi sotilaan merkittävimmistä taidoista.

- Jos sotilaskouluttaja omaa itse hyvän ampumataidon, hän osaa myös paremmin kouluttaa siihen liittyviä niksejä. Näen hyvänä, että sotilaiden ammattiliitot tukevat ampumaurheilua niin kilpailujen kuin valmennuspatruunoiden muodossa. Olen itse aikanaan aloittelevana ampujana saanut nauttia tästä tuesta, Leppä kiittelee.

Ammunnan sotilaiden SM-kilpailut

- Kaartin jääkäriyrykmentti järjesti 12. – 14. syyskuuta ammunnan sotilaiden SM-kilpailut Inkoossa, Lahden Hälvälässä ja Helsingin Santahaminassa. Samassa yhteydessä kilpailtiin Päälystöliiton ja Aliupseeriliiton mestaruuksista.

- Inkoossa ammuttiin 50 m:n lajit elektromisiin tauluihin, 300 m:n lajit Hälvälässä ja muut lajit Santahaminassa. Osa lajeista oli ulkoistettu siviiliampumaseuroille. Ampumaradat ja ampumapaikat olivat erinomaisessa kunnossa.

Kilpailujen tulokset kokonaisuudessaan löytyvät liiton internetsivuilta kohdasta urheilutoiminta. Sarjojen/lajien mestareille lähetetään liiton kunniakirja. Onnittelut menestyjille ja kiitokset kaikille osallistujille.

Patruunoiden jakomenettely uudistui

Anomukset tuli tehdä liiton internetsivulla olevalla sähköisellä lomakkeella ja ne tulivat suoraan urheilujohtajalle. Anomuksen liitteeksi piti toimittaa kopiot hallussapitoluvista sekä tärkeimmistä kilpailutuloksista. Kilpailutulosten perusteella luokittelin ampujat eritasoihin ryhmiin lajin harrastamisesta aina kansainvälisiin edustusurheilijoihin, ja näillä pohjatiedoilla tein jakopäätöksen. Siihen sisältyi ehto osallistua ammunnan sotilaiden SM-kilpailuihin, joiden yhteydessä patruunat jaettiin suunnitelmallisesti tekemäni päätöksen mukaisesti. Ensi vuodelle jakoprosessia uudistetaan tarvittaessa palautteen perusteella. Tätä kirjoitettaessa palaute on ollut pääosin myönteistä, mutta tiedottamisessa on löytnyt parannettavaa ja lomaketta pitää yksinkertaistaa liitetiedostojen osalta. Liiton saama ja edelleen jakama valmennuspatruunatuki on huomattava.

Kapteeni Mikko Hölsö ylsi jälleen suunnistusmestaruuteen

Kaakkois- Suomen rajavartiosto (K-SR) ja Raja- ja merivartiokoulu (RMVK) järjestivät yhteistoiminnassa suunnistuksen sotilaiden SM-kilpailut Imatran Immolassa 5. – 7. syyskuuta. Järjestävänä yhdistyksenä oli Raja- ja merivartiokoulun henkilöstöyhdistys (RMVKHY). Henkilökohtainen kilpailu järjestettiin Muuramäen alueella Puumalassa, ja sen teknisestä toteutuksesta vastasi suunnistusseura SK Vuoksi.

Kilpailuihin osallistui yhteensä 19 liiton jäsentä kilpaillen viidessä eri sarjassa.

Sarjojen mestarit:

H21 Kapt Mikko Hölsö VaaPy

H35 Ylii Petteri Rankinen UttiPy

H45 Kapt Matti Peltola LuoPy

H50 Kapt evp. Juha Koskinen Evp-yhd

H55 Kapt evp. Kari-Veli Niemi Evp-yhd

Evp:t virkistäytyivät Vesileppiksessä

Teksti ja kuva: Tapani Flyktman

Maaseudun Terveys- ja loma-huolto ry. järjesti syyskuussa Evp-yhdistyksen jäsenille "Työt takana"-nimisen tuetun loman urheilu- ja kylpylähotelli Vesileppiksessä Leppävirralla. Paikka on hieno liikuntakeskus. Samassa rakennuskompleksissa on perinteisten hoitoja antavien laitoksien tilojen lisäksi jää- ja keilahallit sekä hiihtotunneli. Tusina urhoollista yhdistyksen jäsentä oli mukana mainiolla lomalla. Joukkoa täydensi kymmenen puolison mukanaolo. Ohjelma oli suunniteltu niin, että meille jäi aikaa omatoimiseen harrastamiseen tai hoitopalvelujen käyttöön. Osanottajat olivat hyvin tyytyväisiä saamaansa palveluun, hyvään ruokaan ja monipuoliseen ohjelmaan sekä retkiin. Täydellisemmän raportin mukavasta kuntolomailusta Evp-yhdistyksen kotisivuille on kirjoittanut **Tapani Flyktman**.

Tervetuloa perinnepäiville ja risteilylle 17. – 18.3.2018 (avecit mukaan)

Helsingin rautatieasemalta lähtee bussikuljetus Tuusulaan la 17.3. klo 11.30. Ilmatorjuntamuseolla kokoontumme klo 12.30 tervetulokahville. Vuosikokous alkaa klo 13. Samaan aikaan alkaa Ilmatorjuntamuseon esittely seuralaisille, ja kokousväki pääsee tutustumaan siihen kokouksen jälkeen.

Siirrymme bussikuljetuksella klo 16 Helsingin Länsisatamaan Silja Europalle. Majoittumisen jälkeen klo 17.30 kokoontumme Grande Buffet-ravintolaan yhteiselle päivälliselle. Laiva lähtee klo 18.30 ja majoitumme laivalla kahden hengen A-hyöteissä. Poikkeuksellisesti Perinnepäivien pukukoodi on risteilyvarustus.

Illalla jokainen voi omaan tahtiin tutustua laivan rientoihin ja ostosmahdollisuuksiin. Su 18.3. aamiainen on tarjolla Grande

Buffet'issa klo 7 alkaen. Halutessa voi käydä maissa Tallinnassa klo 8 – 12. Kannattaa kuitenkin huomioida, että yhteinen lounas alkaa Grande Buffetissa klo 12. Laiva saapuu Länsisatamaan klo 16.

Kaikki tämä maksaa vain 95 euroa henkilöltä. Ilmoittautumiset (nimi ja syntymäaika mukaan) 15.2.2018 mennessä Pertti Heikkilälle, pertti.heikkila@pp1.inet.fi tai tekstiviestillä 040 702 3933. Samanaikaisesti maksu yhdistyksen tilille FI90 4456 0010 2343 19.

Mikäli osallistut vain vuosikokoukseen, niin tule Tuusulaan Ilmatorjuntamuseolle, osoitteeseen Klaavolantie 2, 17.3.2018 klo 12.30 kokouskahville. Kokous alkaa klo 13 ja tilaisuus on sinulle maksuton.

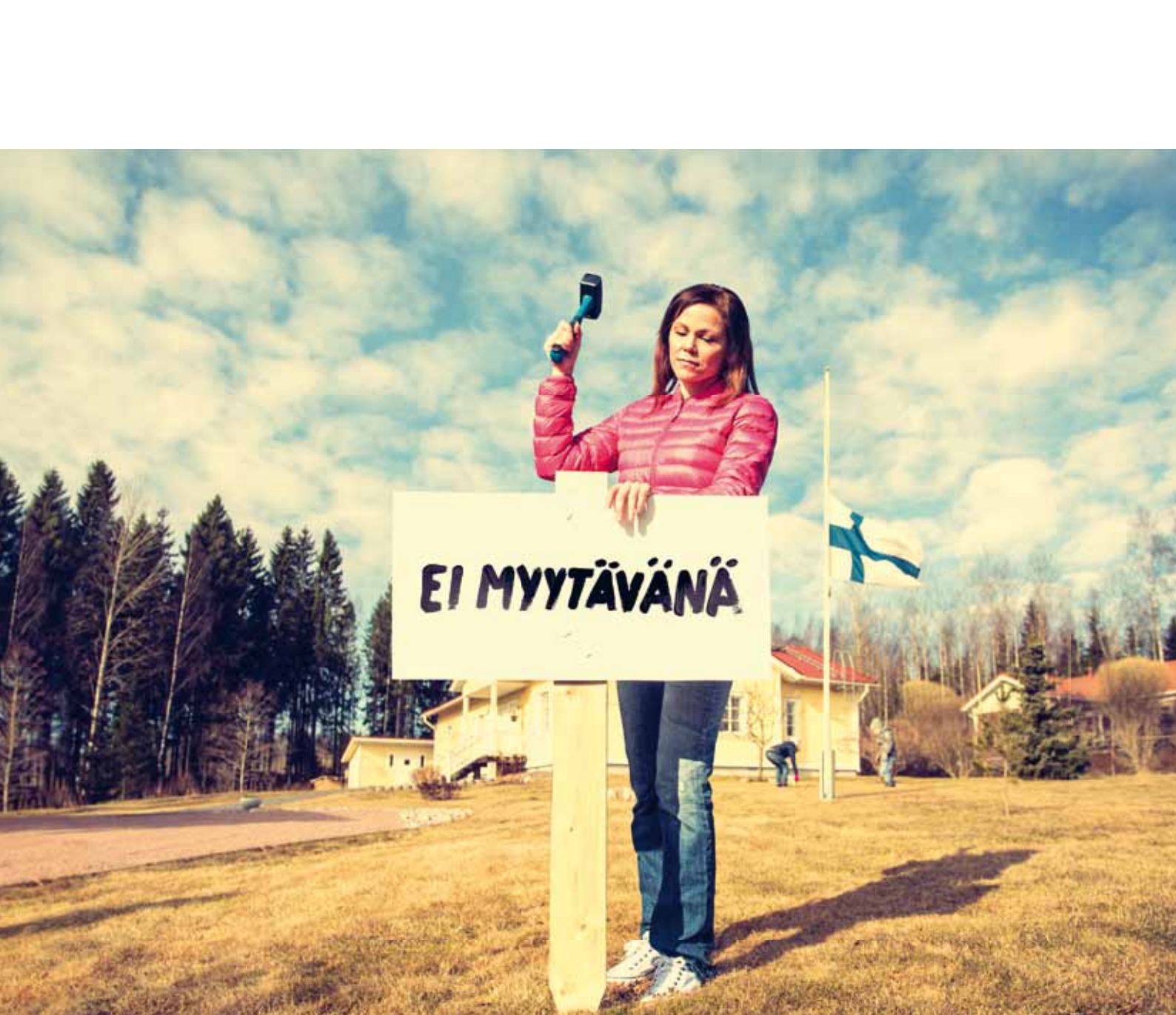
Päällystöliiton Evp-yhdistyksen vuosikokous Tuusulassa Ilmatorjuntamuseolla 17.3.2018

Päällystöliiton Evp-yhdistyksen sääntömääräinen vuosikokous pidetään 17.3.2018 klo 13 alkaen Ilmatorjuntamuseon tiloissa Tuusulassa, osoitteessa Klaavolantie 2. Ennen kokousta on kahvitarjoilu.

Kokouksessa käsitellään yhdistyksen sääntöjen 9 §:ssä mainitut asiat. Yhdistyksen kokouksessa jokaisella varsinaisella jäsenellä on yksi (1) ääni. Äänioikeutta voidaan käyttää myös valtakirjalla. Kokoukseen osallistuva jäsen saa edustaa enintään kymmentä (10) yhdistyksen äänivaltaista jäsentä.

Jäsenen, joka haluaa asian ottamista käsiteltäväksi yhdistyksen kokouksessa, on tehtävä siitä perusteltu esitys kirjallisena yhdistyksen hallitukselle 31.1.2018 mennessä, kuitenkin huomioiden yhdistyslain 24 §:n määräykset.

Hallitus

EI MYYTÄVÄNÄ

Hyödynnä **JÄSENETUSI HENKIVAKUUTUKSESSA**

Kuinka sinä pärjäisit, jos joutuisit huolehtimaan kaikesta yksin? Pystyisitkö pitämään perheen nykyisen asunnon ja selviäisitkö muista lainoista? Tiesithän, että järjestöjäsenenä sinä ja puolisoasi olette oikeutettuja Suomen edullisimpaan henkivakuutukseen.* Ota täysi hyöty jäsenyydestäsi ja osta vakuutus osoitteessa

Hyödynnä
**JÄSEN-
ETUSI**

henkivakuutuskuntoon.fi

*Suomen edullisimman henkivakuutuksen (Vakuutus- ja rahoitusneuvonta FINE:n tekemä hintavertailu 9/2016) järjestöjäsenille myöntää Suomen vanhin henkivakuutusyhtiö, Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva.

Ole huoletta. Me autamme.